

Godišnji izvještaj Centra za mirovne studije za 2019. godinu

LIPANJ 2020.

I CMS-OVI PROGRAMI I AKTIVNOSTI U 2019. GODINI

Centar za mirovne studije je udruga građana i građanki koja se zalaže za društvenu promjenu na načelima nenasilja, izgradnje mira tj. mirotvorstva, poštivanja ljudskih prava, povezujući obrazovanje, istraživanje, rad na javnim politikama i aktivizam. Centar za mirovne studije usredotočen je na identificiranje i otklanjanje strukturalnih nejednakosti kao uzroka nasilja te posljedično na povećanje kapaciteta za nenasilno djelovanje i društvenu promjenu, usporedo na nju potičući institucije, građane i građanke. Strategije Centra za mirovne studije raznovrsne i diverzificirane su dok se primarno oslanjaju na stvaranje čvrstih poveznica između istraživanja, obrazovanja, aktivizma i javnih politika. Ključni su principi rada Centra za mirovne studije obuhvaćeni u četiri strateške smjernice koje su definirane Strateškim planom CMS-a 2016. - 2020. Radi se o sljedećim ciljevima:

- povećati otvorenost društva prema različitostima
- podizati senzibilitet i kompetencije društva za nenasilje
- afirmirati ljudska prava u sferi ekonomije
- promicati princip društvene solidarnosti, međunarodne razvojne suradnje i ljudske sigurnosti.

Rad CMS-a organiziran je u tri programske cjeline: Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja, Azil, integracija i ljudska sigurnost te Borba protiv nejednakosti. U nastavku su stoga izložene najvažnije aktivnosti i programi CMS-a u svakoj od ove tri programske cjeline te na kraju podaci o javnoj vidljivosti CMS-a.

Program Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja

Program *Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja* svojim je radom u 2019. godini najviše doprinomio strateškoj smjernici br. 2 Strateškog plana Centra za mirovne studije 2016. – 2020., koja se fokusira na povećanje senzibiliteta i kompetencija društva za nenasilje. U odnosu na prethodnu godinu, ova je bila na neki način fokusiranija i staloznija, ali i godina u kojoj smo se počele intenzivnije baviti nekim novim temama, razvile nova stručna usavršavanja za nastavnice, produbile suradnje s organizacijama u kulturi, provele „reformirane“ Mirovne studije itd. Godinu nam je obilježio i odlazak kolegice Jasne Račić iz organizacije i tima, želimo joj uspjeh u novim izazovima! Program je u 2019. intezivno surađivao s drugim programima te je Iva Zenzerović u periodu od siječnja do kolovoza 2019. koordinirala volontere za integraciju. Osim toga, sve su članice programa dale velik doprinos organizacijskim tijelima i funkcijama kao članice Izvršnog odbora, SRTS-a, SOKNA i kao Povjerenica za zaštitu dostojanstva radnica. Te su realnosti ponekad utjecale na manje vremena posvećenog strateškom pristupu obrazovnim politikama ili razvoju obrazovnih aktivnosti. U 2019. i početkom 2020. na poziv Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju FFZG-a sudjelovale smo u radnoj grupi za razvoj standrada zanimanja Analitičar - stručnjak za jugoistočnu Europu. Ovo je dio procesa razvoja novih zanimanja u sklopu novog Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. CMS je sudjelovao u svojstvu potencijalnog poslodavca za taj profil stručnjaka.

1. Izazovi i vanjski utjecaji

U 2019. u području formalnog osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja najznačajniji su bili uvođenje “Škole za život” te štrajk radnica/ka u obrazovanju. S obzirom na ciljeve i vrijednosti CMS-a i ovog programa, aktivno smo pratile i doprinosile smo sukladno mogućnostima ovim događanjima.

S obzirom da je suradnja s institucijama (Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Agencija za odgoj i obrazovanje), kao i proteklih godina, na formalnoj razini i dalje otežana, to nam je suzilo mogućnost značajnijeg doprinosa i utjecaja tim kanalima, no samostalnim i udruženim radom s drugim akterima i suradnicima ipak smo napravile neki pomak i utjecaj, unatoč političkim pritiscima na područje obrazovanja. Građanski odgoj i obrazovanje (GOO) dodatno je sužen – sa šest dimenzija na tri teme, a kvaliteta kurikuluma je slabija od prethodnog, na što smo reagirale

i kroz komentiranje prijedloga kurikuluma u izradi (e-savjetovanje) te višekratno putem [medija](#) i rad [GOOD inicijative](#). Paralelno, interes novih županija za uvođenje GOO-a kao izvannastavne aktivnosti u osnovne škole raste te smo tu dali značajan doprinos u edukaciji i podršci nastavnicama. Štrajk radnika i radnica u obrazovanju pratile smo kroz medije, komunikaciju s nastavnicima i nastavnicama te sindikatima i [javno ga podržavale](#), što se može vidjeti kroz i objave [medija](#) i [sindikata](#).

Izazov u radu predstavljalo je otežano namicanje sredstava u RH za aktivnosti u području obrazovanja. Natječaj ESF-a u području GOO-a, koji se najavljuje zadnje 3 godine, ni ove nije bio raspisan te se time suzio ili zatvorio prostor da u suradnji s drugim članicama GOOD inicijative radimo na jačanju kapaciteta i suradnji sa školama. Nastavak rada u ovom području uspjele smo osigurati kroz druga inozemna sredstva, ali dugotrajna održivost ovog obima rada je neizvjesna.

Kao problem za naš rad, ali i rad partnerskih i organizacija civilnog društva uopće, vidimo i urušavanje postojeće infrastrukture za razvoj civilnog društva što je najvidljivije kroz aktivno neusvajanje Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva.

2. Ključne aktivnosti i rezultati

Tijekom godine radile smo simultano s akterima iz obrazovnog sustava, kao i na razvoju i provedbi naših programa neformalnog obrazovanja: provodile smo devet projekata kroz koje smo radile na usavršavanju nastavnica i zagovaranju kvalitetnog uvođenja GOO-a (*Time for GOOD Education*), razvoju interkulturalnih i građanskih kompetencija učenika osnovnih i srednjih škola (*Erasmus+ p.s. Pokreni solidarnost; Ruksak pun kulture*), radile na osmišljavanju modela Interkulturalnog društvenog centra (*ESF Korak dalje prema uključivoj kulturi*) te doprinijele razvoju *Muzeja susjedstva Trešnjevka* (ESF). Provele smo i reformirane 21. Mirovne studije (*US Embassy*), sudjelovale u velikom Horizon 2020 projektu koji istražuje pretpostavke za kvalitetnu integraciju djece izbjeglica (*MiCreate*) i razvile nove aktivnosti u okviru obrazovanja za održivi razvoj (*Znanje za održivo djelovanje*). Kroz male podrške Grada Zagreba radile smo na informiranju građana o važnim temama iz okvira ljudskih prava, nenasilja i antififašizma (*ZAGREBiMIR*) i osnažile aktiviste partnerskih organizacija kroz Trening za trenere (*U praksi – promocija i zaštita ljudskih prava*). I u 2019. sudjelovale smo kao vanjski suradnici u provedbi seminara *Obrazovanje za ljudska prava i građanstvo* na FFZG, gdje je također godinu obilježio

štrajk prosvjetnih radnika koji je otvorio niz pitanja o demokratičnosti obrazovnog sustava, pravima radnika u obrazovanju i pravima djece.

Rad na javnim politikama

U okviru našeg rada pratile smo pripremu i uvođenje promjena u obrazovanju – promjene kurikulumu (poglavito Građanski odgoj i obrazovanje, ali komentirale smo i [druge](#)), promjene pravne regulative, ali i infrastrukturne, materijalne i koordinacijske probleme vezane za uvođenje “Škole za život”. Na uočene probleme reagirale smo samostalno i kroz aktivnosti GOOD inicijative. Napravile smo osnovni pregled nejednakosti u osnovnom školstvu objavljen u tematskom izvještaju „[Ulaganje u obrazovanje – ka jednakim uvjetima](#)“.

Građanski odgoj i obrazovanje/Globalno obrazovanje

Nastavile smo kroz rad u GOOD inicijativi zagovarati širenje uvođenja GOO-a kao izvannastavne aktivnosti (“Riječki model“) te smo radile dodatna mentoriranja i stručna usavršavanja nastavnika u Rijeci, a započele suradnju s Krapinsko-zagorskom županijom. Kontinuirano smo promovale suradnju nastavnika i udruga u provedbi GOO-a i drugih sadržaja te promovirale priručnike i korisne materijale za nastavu. U 2019. smo izradile i promovirale animirani video te prateće materijale za rad u nastavi „[Što je interkulturalna škola](#)“ koji su podrška za rad škola na ovoj zanemarenoj temi. Kurikulum za međupredmetnu temu GOO smo [komentirale](#), ali i javno o njegovim manama progovarali putem medija. Od drugih javnih podrški i obraćanja, pripremile smo: izjavu za početak školske godine, izjavu u ime GOOD inicijative te podršku [štrajku](#) radnika/ca u obrazovanju. Organizirale smo i 1. lipnja konferenciju GOOD inicijative „Obrazovanje u fokusu“ ([kratki izvještaj](#)) na kojoj smo pripremile i vodile panel „Ulaganje u obrazovanje – prema jednakim uvjetima i dostupnosti“ i objavile tematski izvještaj ([policy brief](#)) „Ulaganje u obrazovanje – ka jednakim uvjetima“.

Osim rada na stručnom usavršavanju nastavnica, u 2019. godini smo intenzivno radile s 19 škola u Hrvatskoj kroz međunarodni projekt *p.s. Pokreni solidarnost*. Usprkos nevoljkosti obrazovnih vlasti da na kvalitetan i sustavan način u škole uvedu GOO,

p.s. Pokreni solidarnost – analiza fotografija

ove su aktivnosti bile prilika učenicima iz različitih krajeva Hrvatske da razvijaju kritičko mišljenje, osvještavaju vlastite i društvene stereotipe i predrasude te se aktiviraju u izgradnji solidarnije sadašnjosti. Njih otprilike 1000 sa svojim se nastavnicama bavilo temama klimatskog aktivizma i klimatske pravde, integracije izbjeglica, pravima žena i LGBTIQ zajednice te osmišljavalo svoje vizije solidarne sadašnjosti. Povezujući lokalne realnosti s globalnim, razgovarajući o kauzalnosti dviju razina, uvezivale smo sadržaje GOO-a s globalnim obrazovanjem zbog činjenice da je globalna razina uvelike zapostavljena u kurikulumu građanskog odgoja i obrazovanja. Rad sa školama uokviren je i u kratki film dostupan na [poveznici](#).

Građanski odgoj i obrazovanje – predškolski

Na poziv Andreje Silić, savjetnice iz Agencije za odgoj i obrazovanje, s izlaganjem „Suradnja organizacija civilnog društva i predškolskih ustanova u području GOO-a“, u svibnju smo gostovale u Zadru na smotri projekata Građanskog odgoja i obrazovanja u predškolskim ustanovama. Suradnju smo nastavile proširenim izlaganjem na smotri koordinatora u listopadu i radionicom o komunikacijskim vještinama, davanju i primanu povratne informacije kao preduvjetu izgradnje demokratskih odnosa i građanskih kompetencija. Vidimo da su s Agencijom otvorene mogućnosti suradnje i razmjene, no pitanje je resursa i kapaciteta s obje strane hoće li se te mogućnosti i realizirati.

Globalno obrazovanje

CMS je od 2014. godine u mreži Tjedna globalnog obrazovanja koju koordinira Centar Sjever-Jug Vijeća Europe. Međunarodna nam mreža omogućuje razvoj zajedničkih inicijativa, razmjenu iskustava s kolegicama, koordinaciju Tjedna globalnog obrazovanja u Hrvatskoj te razvoj dodatnih materijala i prilika za usavršavanje nastavnika/ca. Tema Tjedna 2019. godine bila je naš odnos prema klimatskim promjenama, a moto [“Ustanimo! Zvoni alarm za klimatsku uzbunu!”](#). U obilježavanje Tjedna priključili su se Volonterski centar Istra, Zaklada SOLIDARNA i CROSOL, Udruga za rad s mladima Breza iz Osijeka, Udruga Žmergo iz Opatije i Gong.

Održivi razvoj (OR)

U 2019. ušle smo u područje obrazovanja za održivi razvoj što nas posebno veseli s obzirom na to da se područja koja ovaj koncept obuhvaća uvelike podudaraju s ciljevima, a pogotovo

vrijednostima CMS-a koje smo iznjedrile na planiranju 2019. U suradničkom projektu s udrugama Zelena Istra i Eko Krka izradile smo kurikulum za edukaciju nastavnika u ovom području, u čemu smo surađivale s vodećim stručnjakom dr.sc. Draženom Šimlešom. Održale smo jedan (4-dnevni) seminar za obrazovne radnice partnerskih škola na projektu „[Znanje za održivo djelovanje](#)“ i drugi (2-dnevni) za nastavnice koje u Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji provode GOO kao izvannastavnu aktivnost (taj program GOO-a sadrži dimenziju održivog razvoja).

U suradnji sa Gongom inicirale smo i organizirale [forum](#) udruga koje se bave ekonomskom dimenzijom GOO-a, a sadržaj koje je sada dio međupredmetne teme održivi razvoj te smo preporuke i zaključke ugradile u ovaj program obrazovanja nastavnica/ka. Dodatnu podršku i inspiraciju školama za rad oblikovale smo kroz [on-line](#) i tiskani kalendar za škole koji smo koncipirale tako da prati ciljeve održivog razvoja. 400 primjeraka tiskanog kalendara podijeljeno je zainteresiranim školama.

Podrška i poticaj na aktivizam

[Mirovni studiji 21](#)

U 2019. godini, [Mirovne je studije završila 21. generacija polaznika](#). Posebnost ove godine bio je revidirani program koji je kroz drugu polovicu 2018. reformiran s dva cilja: sadržajno nam je bilo važno bolje uvezati programske cjeline i redefinirati ishode, a organizacijski napraviti kraći program kako bi se rasteretio rad tima i skratilo vrijeme osnovnog programa s ciljem obuhvata šireg kruga polaznica.

25 je polaznica različitih profila završilo program od otprilike 140 radnih sati. Program je trajao od siječnja do lipnja, a bio je organiziran u tri modula i sedam programskih cjelina. U *Vještinama suradnje* uz Lovorku Bačić, Lanu Jurman, Andrijanu Parić, Anu Raffai, Otta Raffai i Gorana Božičevića gradili smo zajednički prostor i usvajali vještine koje su nam potrebne da bi zajednički surađivali - komunikacijske, suradničke, vještine rješavanja sukoba – bavili smo se nenasiljem, sukobom, moći i društvenom promjenom. Drugi modul koji upućuje na različite kutove iz kojih pristupamo društvenoj promjeni i analizi stanja u društvu imali smo pet programskih cjelina. *Ljudska prava*, tj. koncept i mehanizme njihove zaštite predstavile su nam Tatjana Vlašić, Ivana Radačić, Cvijeta Senta, Sara Lalić i Suzana Fugaj. *Globalno društvo i ekonomska pravda* pokrilo je pitanje održivog razvoja i radničkih prava uz Dražena Šimlešu,

Jelenu Miloš, Jovicu Lončara i Ivu Ivšić. *Feminizam, spol, rod i seksualnost* dekonstruirao je odnose rodne opresije uz pomoć Paule Zore i Amira Hodžića. *Ljudska sigurnost i migracije* uputila nas je na pitanje ljudske sigurnosti u okviru europskih i nacionalnih politika prema migracijama ali i ukazala na aktivistički doprinos integraciji. Programsku cjelinu vodili su Gordan Bosanac, Julija Kranjec i Emina Bužinkić. Kroz *Ratno i antiratno nasljeđe*, s antiratnim aktivizmom i suočavanjem s prošlošću upoznali su na Goran Božičević i Vesna Teršelič. Na kraju, u *Praksama za društvenu promjenu* Iva Zenzerović Šloser upoznala je grupu s razvojem civilnog društva u RH i aktualnim primjerima organiziranja za društvenu promjenu, a rad su u istom modulu nastavili kroz mentorske grupe.

Svoje završne radove polaznice su oblikovale na temelju rada u četiri mentorske grupe kroz koje su uz pomoć mentorica intenzivno radile nekoliko mjeseci na različitim društvenim problemima. Josipa Lulić mentorirala je mentorsku grupu koja je istraživala mogućnost primjene legislativnog kazališta u društvenom aktivizmu, te su sudionice kroz metodu Augusto Boala progovorile o problemu psihičkog nasilja u obitelji. Kroz dvije interaktivne izvedbe „*Tišine*“ upoznali su publiku s šutnjom institucija i pojedinaca u odnosu na ovaj problem i prikupili prijedloge za promjene u sustavu. Zaštitom prava pacijenata u zdravstvenom sustavu bavila se mentorska grupa pod vodstvom mentorice Paule Zore. U grupi *#prekinimošutnju* analizirale su pravni okvir zaštite prava pacijenata, primarno Zakon o zaštiti prava pacijenata i postojeće mehanizme zaštite prava pacijenata te izradili informativni letak o kršenjima prava prema spomenutom zakonu. U mentorskoj grupi *Ekonomska dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja* polaznice su uz mentorstvo Lovorke Bačić i Jasne Račić analizirale sadržaje vezane uz ekonomsku dimenziju u važećim kurikulumima Građanskog odgoja i obrazovanja, Održivog razvoja i Poduzetništva i izradile prijedloge osam nastavnih jedinica. Grupa *Kriminalizacija solidarnosti* uz mentorstvo se Maddalene Avon bavila problemom kriminalizacije solidarnog pomaganja izbjeglicama. Ispitale su praksu policije i pozitivne primjere solidariziranja s izbjeglicama unatoč restriktivnim zakonskim ograničenjima te pripremile letak s pozitivnim primjerima solidarizacije iz EU i tumačenjem ograničenja u pomaganju izbjeglicama. Program Mirovnih studija u najvećem je dijelu koordinirala Jasna Račić uz skromniju podršku Ive Zenzerović Šloser i Lane Jurman.

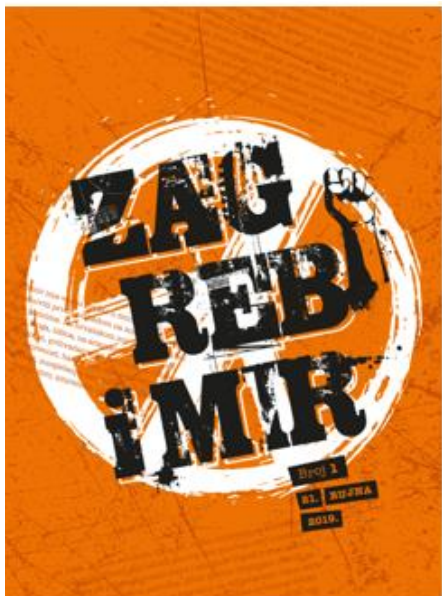

Krajem 2019. godine uz izniman interes i veliki broj prijava, upisale smo 25 novih sudionica 22. generacije.

Trening za trenere 2019.

Nakon dugo vremena, u listopadu i studenom 2019. organizirale smo Trening trenera. Okupile smo sudionice/ke iz Udruge za samozastupanje, Hrvatske udruge za mirenje, Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, Zadruga Slobodna domena, Udruge MI iz Splita, Filozofskog fakulteta i nekoliko ljudi iz CMS-a. Po prvi puta, obrazovanje za mir, u suradnji s prof. Anom Širanović s Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta jasnije smo povezale s kritičkim odgojem i obrazovanjem, koje po našem razumijevanju, teorijski uokviruje ono za što mirovno obrazovanje daje praktične alate. Kritičko obrazovanje ističe važnost kontekstualizacije - svijesti o reproduciranju nejednakosti i isključivanja kroz obrazovni sustav te potragu za ekonomskom jednakosti stvaranjem kulturnog kapitala, a ključne uloge edukatora/trenera vidi kao: osvještavanje - razvijanje kritičke svijesti, dijalog i transformaciju. Na ova polazišta dodale smo vještine nama poznate kroz mirovno obrazovanje: komunikacijske vještine, metode facilitacije i metode koje potiču participaciju te vještine planiranja radionica ili srodnih participativnih procesa (sastanci, planiranja, lokalne akcije). Kroz svoj praktični rad, 9 sudionica/ka pripremi je svoje radionice i izložilo se praktikumu na treningu, feedbacku trenera i grupe. Grupa je bila izrazito motivirana, a evaluacija je pokazala da metode smatraju vrlo svrsishodnima i primjenjivima u svom radu. Njihova povratna informacija o potrebi i kvaliteti edukacije, ohrabrila nas je da nastavimo planirati ovaj tip treninga.

ZAGREBiMIR!

ZAGREBiMIR – Međunarodni dan mira

(<http://goo.hr/kalendar/>). ZAGREBiMIR! želimo razvijati i u 2020. godini s novim temama i novim datumima!

U 2019. godini pokrenule smo fanzin primarno za građane i građanke Zagreba o temama važnim za naš rad. Kroz četiri fanzina ZAGREBiMIR! osvrnule smo se na važne međunarodne dane te se kroz njih osvrnule na suvremene izazove i kršenje ljudskih prava u Hrvatskoj i šire. Fanzini su napisani za [Međunarodni dan mira](#), [Međunarodni dan nenasilja](#), [Međunarodni dan borbe protiv fašizma i antisemitizma](#) te [Međunarodni dan ljudskih prava](#) i distribuirani u ZET-ovim tramvajima te autobusima. Fanzini su na različite načine otputovali iz Zagreba u druge zajednice te smo ih nakon pozitivnih osvrta za materijale koji se mogu koristiti i u nastavi građanskog odgoja i obrazovanja, uklopile u online kalendar za nastavnice

Interkulturno obrazovanje i podrška integraciji

Korak dalje prema uključivoj kulturi - Interkulturni društveni centar

I u 2019. članica smo Platforme Upgrade i partneri smo Operaciji Grad i organizacijama nezavisne kulture iz Zagreba na projektu *Korak dalje prema uključivoj kulturi*. Cilj projekta je ojačati sudioničko upravljanje kroz model javno-civilnog partnerstva, a u ovom konkretnom

Dio interkulturnog programa na Danima Dugava

slučaju – graditi kapacitete i preduvjete za novi oblik društveno–kulturnog centra: Interkulturni društveni Centar. Uloga CMS-a bila je provesti ispitivanje resursa i potreba od ranije uključenih organizacija i novih potencijalnih partnera, edukaciju partnera za razvoj društvenih programa interkulturnog dijaloga (s Dragom Župarićem Iljićem i Marijom Batulović), sudjelovati u zagovaračkim

aktivnostima i povezivati inicijative u kulturi s potencijalnim korisnicima centra – migrantskom i izbjegličkom populacijom. Zagovarački rad i identificiranje prostora bio je otežan nedostatkom institucionalne suradnje koja je u Gradu Zagrebu dodatno naglašena zbog kritičkog stava prema nedostatku transparentnosti gradske vlasti. Iz sličnih razloga, odnosno uskraćivanja CMS-u odlazaka u Prihvatilište za strance Porin i podrške tražiteljima azila, bilo je otežano i povezivanje s tražiteljima i otvaranje prostora za njihove inicijative unutar budućeg IDC-a. Više o aktivnostima možete vidjeti na [ovoj poveznici](#).

Ruksak pun kulture: Zenobija – sirijska kraljica

U sklopu rada na promicanju kulturno pluralnog društva provele smo i nekoliko gostovanja u školama. Dio gostovanja podržao je program Ministarstva kulture *Ruksak (pun) kulture*. Cilj ovog programa je učiniti kulturu dostupnu manjim mjestima izvan urbanih sredina. U suradnji s izdavačkom kućom Sandorf prezentirale

Gostovanje u OŠ Svibovac, 11. 06. 2019.

smo strip-slikovnicu: *Zenobija – sirijska kraljica* koja govori o životu u Siriji prije rata i izbjegličkom putu djevojčice Amine, koja je bila poticaj za razgovor o čitanju, stripu, ali i pitanjima rata i izbjeglištva. U 2019. gostivale smo u OŠ Svibovec i OŠ Malinska Dubašnica. Suradnici su nam bili: Ivan Sršen iz Sandorfa, strip kritičar Vladimir Šagadin, stručnjakinja za dječju književnost iz Instituta za društvena istraživanja Marijana Hameršak. Zenobiju je čitao glumac Nikša Marinović.

Interkulturalni medijatori 2019.

U kolovozu i rujnu, u sklopu projekta *PandaPass*, održan je treći trening *Intrekulturalni medijatori*. Trening smo razvile i održavamo ga u prosjeku jednom godišnje od 2016. Društveno je usmjeren, namijenjen je socijalnim radnicima, nastavnicima, volonterima koji rade na integraciji osoba pod međunarodnom zaštitom i osobama pod međunarodnom zaštitom koji žele biti ili se nalaze u poziciji medijatora. Trening je pohađalo 16 sudionica/ka i sastojao se od tri dvodnevna modula: (1) Migracije i izbjeglištvo: institucionalni okvir (Julija Kranjec i Tea Vidović), (2) Kulturni obrasci i interkulturalnost (Petra Kremenjaš i Željka Mazzi), (3) Razumijevanje sukoba i

posredovanje (Lovorka Bačić i Lana Jurman). Sudionici treninga bili su vrlo zadovoljni treningom, a preporuka organizatora i voditelja je da u program treba uključiti više stranaca. Na osnovama ovog kurikulumu u 2020. razvijamo kurikulum treninga Medijatori u romskim zajednicama.

3. Partneri i suradnici

Već nekoliko godina smo u koordinaciji GOOD inicijative u kojoj najuže surađujemo s Forumom za slobodu odgoja, Gongom i Kućom ljudskih prava. Nove aktivnosti za škole u području održivog razvoja u 2019. smo osmišljavale i provodile u partnerstvu sa organizacijama Zelena Istra i Eko Krka. Na međunarodnom planu, najuže smo surađivale s organizacijama Fundacion CIVES (Španjolska), La Ligue de l'enseignement (Francuska), School with Class Foundation (Poljska) na zajedničkom projektu u koji smo uključile i 18 osnovnih i srednjih škola iz Hrvatske, a doprinijele smo i radu mreže koordinatora Tjedna globalnog obrazovanja koju vodi Centar Sjever-jug Vijeća Europe.

U 2019. bili smo aktivna članica Platforme Upgrade i partneri Operaciji Grad i organizacijama nezavisne kulture iz Zagreba (Booksa, Attack, Močvara, WHW, Kontejner, Građanska inicijativa Dugave) u osmišljavanju modela Interkulturnog društvenog centra, u osnaživanju građana surađivali s Centar za kazalište potlačenih Pokaz, a s Bazom za lokalno osvježenje kulture (BLOK) i partnerima uspostavile smo nove aktivnosti Muzeja susjedstva Trešnjevka. Osim s organizacijama, u 2019. godini surađivale smo i s brojnim stručnjacima i stručnjakinjama - u promociji interkulturnog obrazovanja na turneji Zenobije s Ivanom Sršenom (Sandorf), Vladimirom Šagadinom, Marijanom Hameršak i Nikšom Marinović; u vizioniranju novih suradnji CMS-a i Odsjeka za pedagogiju FFZG s Vedranom Spajić Vrkaš, Marijom Bartulović, Anom Širanović i Barbarom Kušević, a u provođenju građanskog odgoja i obrazovanja u predškolskom odgoju s Andrejom Silić iz AZOO-a.

4. Tko je tko u programu

U 2019. godini u programu su radile: Lana Jurman (voditeljica programa i članica IO-a), Jasna Račić (suradnica u programu, koordinatorica Mirovnih studija, članica SRTS-a), Iva Zenzerović (suradnica u programu, dio godine Povjerenica za zaštitu dostojanstva radnica) i Lovorka Bačić (zagovaračica, suradnica u programu, članica SOKNA i SRTS-a). Nažalost, u rujnu je Jasna

napustila naš program i organizaciju, ali smo sretni što je unatoč tome ostala aktivna koordinatorica programa Mirovnih studija.

Posebno izdvajamo

Zadovoljne smo 2019. godinom u smislu fokusiranijeg bavljenja nekim nama novijim temama – obrazovanjem za održivi razvoj, pristupom obrazovanju i nejednakosti, bavljenjem kontroverznim temama u nastavi. Izdvojile bismo i uspješno pilotiranje reformiranog programa Mirovnih studija, a kao glavni izazov odlazak kolegice Račić.

Program Azil, integracija i ljudska sigurnost

Program *Azil, integracija i ljudska sigurnost* se u svom se radu u 2019. oslanjao na dvije strateške smjernice Centra za mirovne studije: povećati otvorenost društva prema različitostima te promicati princip društvene solidarnosti, međunarodne suradnje i ljudske sigurnosti, kroz postizanje sljedećih ciljeva: poštivanja i očuvanja prava, unaprjeđenje kvalitete života izbjeglica, stranaca i državljana RH u zakonima i praksi te senzibilizaciju javnosti kroz afirmaciju inkluzije i solidarnog društva. Tematska područja na koja je program bio fokusiran u 2019. su: pristup sustavu azila, pristup stranaca i tražitelja azila pravnoj pomoći i odvjetnicima, detencija, integracija i kriminalizacija solidarnosti. Aktivnosti smo ostvarivale kroz sljedeće metodološke pristupe u radu: interkulturalna medijacija i socijalna podrška u integraciji, pravna pomoć i strateška litigacija, praćenje i zagovaranje promjena politika u RH i EU, javne kampanje i senzibilizacija javnosti, kulturna produkcija, istraživanje i stručne analize te stručne edukacije. Godinu su nam obilježili medijski i javno-zagovarački napori za zaštitu prava izbjeglica.

Program je u 2019. svjedočio mnogim promjenama. Godinu je obilježio odlazak jedne dugogodišnje i dolazak triju novih članica programa. Također, odlučile smo se za raspodjelu zagovaračkih aktivnosti među svim članicama programa, što predstavlja određenu programsku novost u pristupu zagovaranju.

1. Izazovi i vanjski utjecaji

Nažalost, ne možemo reći da su izazovi s kojima smo se susretale u 2019. bili drugačiji nego u prethodne dvije godine. Bez obzira na brojna svjedočanstva izbjeglica koja ukazuju na nasilno postupanje policije i nezakonito protjerivanje s teritorija bez obzira na izražavanje namjere za traženje azila, kao i izvještaje brojnih domaćih i međunarodnih organizacija i institucija, svjedočanstva policajaca, pa čak i javno priznanje bivše predsjednice Grabar Kitarović da se nezakonita protjerivanja događaju, Ministarstvo unutarnjih poslova nije preuzelo odgovornost niti prekinulo s nezakonitim postupanjem. Dodatan izazov radu programa predstavljalo je aktualno pristupanje Hrvatske Schengenu, što smo nastojale i još nastojimo odgoditi dokle god se u praksi postupanja na granici ne steknu uvjeti za pristupanje, odnosno dok hrvatske vlasti ne počnu poštivati Zakonik o schengenskim granicama te međunarodno i europsko izbjegličko pravo. Godinu su [obilježila](#) i svjedočanstva policijskih službenika o nezakonitim protjerivanjima,

a kraj godine dva slučaja policijskog ranjavanja izbjeglica. Ususret predsjedanju Hrvatske Vijećem Europske unije, u sklopu Foruma 2020, smo pripremale vlastite prioritete iz područja migracija i azila koje smatramo važnima za nadolazeće predsjedanje.

Kao i krajem prethodne godine, nismo imali pristup prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite, što je otežavalo uspostavu kontakta s novim tražiteljima azila. Nismo imali pristup niti detencijskim centrima, što je otežavalo pristup informacijama i osobama u detenciji. Navedeno je bilo popraćeno šturim ili pak nepostojećim odgovorima Ministarstva unutarnjih poslova na dopise koje smo slale.

2. Ključne aktivnosti i rezultati

U programu Azil, integracija u ljudska sigurnost u 2019. smo se bavile prvenstveno pristupom sustavu azila, prestankom kršenja ljudskih prava izbjeglica i migranata te kriminalizacijom solidarnosti. U području integracije fokusirali smo se na ekonomsku integraciju te kulturne i društvene aktivnosti koje imaju za cilj aktivno uključivanje izbjeglica i stranaca u hrvatsko društvo, podršku migrantskim inicijativama te senzibilizaciju javnosti. Pregled ključnih aktivnosti i rezultata u 2019. objedinile smo u niže navedenim programskim cjelinama:

Pristup sustavu azila i kriminalizacija solidarnosti

Pravna pomoć i strateška litigacija

CMS je u 2019. pružao besplatnu pravnu pomoć kroz koju je omogućena veća pravna informiranost osoba koje ne poznaju hrvatski pravni sustav, a kojima je ta informiranost ključna u ostvarivanju osnovnih prava te se tiče egzistencijalnih pitanja tih osoba. Te su osobe tražitelji/ce azila, stranci/kinje, migranti/kinje u iregularnoj situaciji čime je osigurana zaštita njihovih prava. Također, pružana je besplatna pravna pomoć i građanima RH koji su suočeni s diskriminacijom čime se doprinijelo stvaranju pretpostavki za ostvarivanje jednakih mogućnosti svih građana bez obzira na njihovo etničko, nacionalno podrijetlo, rasu ili imovno stanje. Ovim programom kontinuirano pridonosimo pristupu pravdi i jednakosti pred pravom. U 2019. godini pruženo je 147 općih pravnih informacija i pravnih savjeta te 19 podnesaka javnopravnim tijelima. U provođenje pravne pomoći uključene su i naše volonterke pravnice, među kojima su i studentice prava te su njihove kompetencije kroz edukacije te direktno pravno informiranje stranaka razvijane i kroz 2019. godinu.

U 2019. smo također nastavile sa strateškom litigacijom. U 2018. smo pokrenule dvije tužbe protiv Hrvatske na Europskom sudu za ljudska prava koje su još uvijek u tijeku. Prva se tužba tiče smrti šestogodišnje Afganistanke Madine Hussiny koja je poginula pod naletom vlaka nakon što je s obitelji nezakonito protjerana s hrvatskog teritorija, unatoč traženju međunarodne zaštite, te naknadne detencije u kojoj je njezina obitelj provela gotovo tri mjeseca. Tužba je temeljena na člancima 3., 5., 8., 14. i 34. Europske konvencije o ljudskim pravima te na članku 4. pripadajućeg Protokola 4, a u navedenom slučaju surađujemo s odvjetnicom Sanjom Bezbradica Jelavić. Druga se tužba tiče Marokanca Abdeljalila Daraiboua koji je 2015. zadobio teške ozljede u požaru koji je izbio u Postaji granične policije Bajakovo, u kojem su trojica ostalih migranata koji su bili zadržani s njim poginuli. Njegova tužba protiv Republike Hrvatske, temeljena na povredi članka 2. Europske konvencije o ljudskim pravima, vodi se na Europskom sudu za ljudska prava, a u navedenom slučaju surađujemo s odvjetnicom Lidijom Horvat.

U 2019. smo vršile redovne posjete pograničnim područjima BiH i ostvarile direktan kontakt i suradnju s međunarodnom grupom volontera i prisutnim međunarodnim organizacijama. Suradivale smo s predstavnicima Liječnika svijeta, Liječnika bez granica, *Save the Children* i *Danish Refugee Council*. Pružale smo pravne savjete međunarodnim volonterima koji su se suočavali sa rastućim problemom kriminalizacije solidarnosti.

Zagovarački i medijski rad

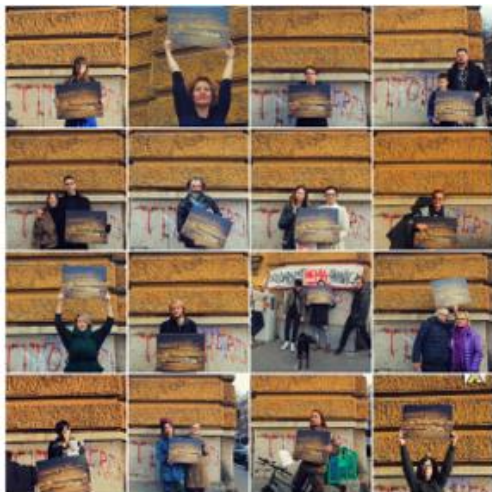
Zagovaračke aktivnosti ponajviše su bile usmjerene na [kršenje ljudskih prava na granicama](#) i na hrvatskom teritoriju. Navedene prakse uzete su u obzir unutar međunarodnog konteksta - Sud u Genovi i Savezni upravni sud u Švicarskoj suspendirali su vraćanje izbjeglica u Hrvatsku prema Dublinskoj uredbi, zbog prijetnje nezakonitog protjerivanja iz Hrvatske. Kao i prethodne godine pratile smo razvoj kriminalizacije solidarnosti, zagovaranjem se zalagale za [dekriminalizaciju solidarnosti](#) te detektirale nove potencijalne slučaje za stratešku litigaciju u ovom području.

Uoči izbora zastupnika za Europski parlament, u svibnju 2019. godine smo organizirale tribinu [Europa i migracije - gdje povlačimo granicu?](#) s predstavnicima *Human Rights Watch* i *Amnesty International* o migracijama i očekivanjima od budućih članova Europskog parlamenta u postavljanju prema pitanjima koje otvaraju migracije.

Tribina Europa i migracije - gdje povlačimo granicu

Aktivna suradnja s Border Violence Monitoring mrežom bila je značajna u zagovaranju poštivanja ljudskih prava izbjeglica i migranata te intenziviranju suradnje s europarlamentarcima u podizanju teme nezakonitog protjerivanja i policijskog nasilja na EU razini, kao i u [prijavi](#) nezakonitih praksi detencije i protjerivanja djece bez pratnje. Posebno valja istaknuti zagovaračke napore prethodno i uoči [odluke Europske komisije o pristupanju Hrvatske Schengenu](#). Bez obzira na zeleno svjetlo koje je EK dala Hrvatskoj za ulazak u Schengen usprkos nezakonitom postupanju koje uključuje kršenje Zakonika o Schengenskim granicama,

Pravda za Madinu Hussiny

zagovaračke smo napore nastavili usmjeravati prema brojnim zastupnicima europskih zemalja u Europskom parlamentu. Brojnim priopćenjima i medijskim gostovanjima pratile smo nezakonite prakse hrvatskih vlasti i javne istupe hrvatskih političara, poglavito [ministra unutarnjih poslova](#) i [predsjednice](#).

Kroz podršku Unitarijanaca, nastavile smo podupirati zagovaračke aktivnosti Inicijative Dobrodošli i slati tjedne izvještaje Inicijative na brojne domaće i međunarodne adrese te produbljivale suradnju s organizacijama iz regije. S Inicijativom Dobrodošli i brojnim aktivistkinjama i aktivistima sudjelovale smo u akciji [Pravda za Madinu Hussiny](#) kojom smo obilježile drugu godišnjicu Madininog stradanja i upozorile kako pravdu za nju još čekamo.

Detencija

Projekt *VVCD (Victims of violent crimes in detention)* je također u 2019. imao svoju završnu fazu. Zajedno s partnerima iz Belgije (Fairtrials), Nizozemske (Redress), Švedske (Civil Right Defenders), Mađarske (Hungarian Helsinki Committee) i Italije (Antigone) odradile smo niz nacionalnih sastanaka s ključnim institucionalnim akterima, [međunarodnu konferenciju](#) u Hagu te [policy sastanke](#) u Europskom parlamentu. Kroz projekt smo izradile publikaciju [“Prava iza rešetaka: Smjernice o pravima žrtava kaznenih djela počinjenih u istražnim zatvorima i administrativnoj detenciji migranata u Republici Hrvatskoj”](#) koju smo predstavile na [tribini](#) u sklopu Human Rights Film Festivala te snimile [kratki video](#) s žrtvom kaznenog djela

HRFF Tribina Iza rešetaka: prava migranata u detenciji

počinjenog u migranškoj detenciji, čiji je slučaj trenutno na Europskom sudu za ljudska prava. Tijekom provedbe projekta imale smo otežanu komunikaciju s nadležnim ministarstvima (posebice s MUP-om), no zajedno s nositeljima projekta smo uspijevali pronaći najbolje alternative. Projekt se bavio skupinom (žrtvama kaznenih djela počinjenih u migrantskoj detenciji i istražnom zatvoru) koja je u hrvatskom kontekstu neprepoznata i marginalizirana, tako da je najveći uspjeh koji smo polučili - osvještavanje ranjivosti ove skupine i činjenice sa oni postoje.

Integracija

Direktan rad, edukacije i javna događanja

U periodu od siječnja do kolovoza 2019. koordinaciju volontera za integraciju preuzela je Iva Zenzerović. Koordinatorica volontera, prema planu, usko je surađivala s osobama iz programa zaduženima za pojedine segmente integracije stranaca (zapošljavanje, obrazovanje, stanovanje, statusna pitanja i druge.). U tom periodu objavljen je poziv za novu grupu volontera, organizirana osnovna dvodnevna obuka i niz specifičnih edukacija i prijenosa iskustava (učenje hrvatskog jezika, informacije o zapošljavanju), povezuju se tražitelji azila i osobe sa međunarodnom zaštitom s volonterima, održava redovna komunikacija s volonterima i planiranje aktivnosti.

Rad CMS-a otežan je zbog nemogućnosti pristupa prihvatilištu, a kapaciteti oslabljeni situacijama na HR-BiH granici. Prvi dio godine obilježila je tako otežana komunikacija s

Obilježavanje Ramazana pred Prihvatilištem Porin

Porinom smo informirale tražitelje o mogućnostima učenja jezika i pravnog savjetovanja, zajedno smo obilježili Ramazan, uključile ih u organiziranu šetnju Dugavama, pozvale ih na Dan Dugava, organizirale piknik i druženje na Bundeku.

tražiteljima azila smještenim u Prihvatilištu za tražitelje međunarodne zaštite Porin te planiranje i provedba aktivnosti kroz koje bismo mogle saznati potrebe i podržati tražitelje na putu do međunarodne zaštite i kvalitetne integracije. Dio aktivnosti održavale smo ispred prihvatilišta Porin. Pred

Druženje s volonterima i izbjeglicama, lipanj 2019.

Volonteri su sudjelovali u nizu aktivnosti CMS-a kojima se olakšava položaj i podržava integracija izbjeglica u hrvatsko društvo. U lipnju je proveden natječaj za koordinatoricu volontera i na tu poziciju zapošljavamo Luciju Mulalić koja nastavlja rad u timu *Azil, integracija i ljudska sigurnost*.

U drugoj polovici godine objavile smo još jedan poziv za volontere i provele potrebne edukacije. Naši volonteri su izbjeglicama bili podrška pri pronalasku posla, pisanju životopisa, pristupu institucijama i potraživanju prava, u radu s djecom - prvenstveno pri podršci u školskim zadacima i učenju jezika, kao i u nizu drugih potreba. Radionice *Let's talk about society* koje smo godinu ranije započele u Porinu odlučile smo nastaviti i ove godine u opuštenoj atmosferi Infocentra Zelene akcije. Održale smo pet susreta s izbjeglicama u kojima smo se bavile temama poput pronalaska posla, provođenja slobodnog vremena te kulturnih razlika i sličnosti.

Volonterke pravnice su, uz mentorstvo pravnice CMS-a, pružale pravno informiranje u području statusnih pitanja i pitanja azila te sudjelovale u pravnoj analizi konkretnih predmeta. Nastavno na navedene aktivnosti provedene u 2019. dijelimo kako je naših 29 volontera tijekom godine odradilo ukupno 1663 volonterska sata. Zahvaljujemo im na brojim satima dogovora, neizvjesnih ishoda i direktnog rada s tražiteljima međunarodne zaštite i izbjeglicama.

U prvoj polovici 2019. privede smo kraju *DRIM* projekt koji je 2018. polučio Dunavski kompas. U svibnju smo organizirale međunarodnu konferenciju na kojoj je sudjelovao Vladin Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te međunarodni gosti koji su predstavili projektne rezultate i diskutirali o važnosti uključivanja migranata na tržište rada.

DRIM konferencija

Na projektu [Borderline Offensive](#) nastavile smo međunarodnu suradnju s partnerima, koji su radili na produkciji umjetničkih sadržaja - čiji je fokus povezivanje humora i procesa integracije. CMS je s organizacijom Symbiosis iz Grčke mentorirao istraživačice koje prate proizvodnju umjetničkih radova s ciljem kreiranja istraživačkih tekstova, koji će biti predstavljeni na završnoj konferenciji u Švedskoj u 2020. godini.

Projekt *BRIDGES* nam je omogućio da kroz suorganizaciju [javnih događaja u zajednici](#) surađujemo i podržavamo vrijedne kolektive koji promiču načela interkulturalnosti i solidarnosti: nogometni klub Zagreb 041, udrugu Afrobadiya, zbor Domaćinosti i Živi atelje. Dosad smo u suradnji s njima suorganizirale [nogometni turnir](#), Cro-Afro večer i [Živi Bazar](#) u Živom ateljeu. U 2020. godini nam slijedi nastavak organiziranja niza

Cro-Afro večer

drugih interkulturalnih događanja, velike konferencije pod vodstvom migrantskih zajednica u Hrvatskoj, kao i završna međunarodna konferencija koja će okupiti sve partnere i njihove lokalne suradnike.

U sklopu *PandPass* projekta organizirale smo niz volonterskih aktivnosti poput tečaja hrvatskog jezika, pružanja pravne podrške, integracijskih radionica i drugih aktivnosti. Usto, održali smo nekoliko edukacija za volontere, između ostalih, u suradnji s Liječnicima svijeta - Belgija naši volonteri educirani su o temama prevencije stresa, pružanja prve pomoći u stresnim situacijama, te unapređenju komunikacijskih vještina. Kroz *PandPass* smo podržale i aktivnosti nogometnog kluba Zagreb 041 kao i volonterskog kolektiva Zelene akcije - Biciklopopravljaone. Također važno za spomenuti je da se kroz *PandPass* projekt financirala edukacija Interkulturalni medijatori kao i Tjedni IZBJEGLICAMA!

U sklopu projekta *WANNE* (*We all need new engagement*), zajedno s programom Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja te u suradnji s udrugom Status M i vanjskim suradnicama organizirale smo radionice o ljudskom dostojanstvu i rodnim vrijednostima te potom na temelju prethodnog i stečenog znanja sudionika i sudionica implementirale radionice u zajednici koje su se ticale rodnih vrijednosti te rodnog nasilja. Početne radionice za tandem timove podijeljene su u dvije kategorije, muške i ženske, kako bi se osigurao siguran prostor za sudjelovanje svih uključenih s obzirom na rodno osjetljivi fokus radionica. Tandem timovi početnih radionica uključivali su osobe iz migrantskih zajednica i osobe iz lokalne zajednice kako bi se osigurala suradnja i potaknuo dijalog i međusobno osnaživanje i razmjena, kao i društvena kohezija. Isti

ciljevi odnosili su se i na radionice u zajednici koje su iz njih proizašle, a koje su također uključivale pripadnice i pripadnike obiju zajednica, migrantskih i lokalnih.

Projekt *WELCOMM* čiji je nositelj Rehabilitacijski centar za stres i traumu, a CMS je partner uz organizacije sa Sicilije (CESIE) te iz Austrije (Sudwind) i Slovenije (Slovenska filantropija) - tijekom 2019. je stigao svome kraju, a polučio brojne važne rezultate za proces povezivanja

Tjedni izbjeglicama - Zajednice prakse

izbjeglica i domicilnog društva. Izradile smo materijale za online tečaj jezika i online kurikulum za edukaciju interkulturalnih medijatora. Jednako tako smo radile u zajednici - starajući “zajednicu prakse”: povezivanjem migrantskih kolektiva s lokalnim stanovništvom. U sklopu 6. Tjedana izbjeglicama, transnacionalna konferencija [“Zajednice prakse - stari i novi članovi društva u procesu integracije”](#) okupila je sve partnere *WELCOMM* projekta u Zagrebu

gdje smo zajedno razgovarali o trenutnim društvenim okolnostima, problemima i poteškoćama, pogreškama i izazovima te ključnim [potrebnim koracima](#) za izgradnju budućnosti kakvu želimo vidjeti. Krajem projekta napisan je manifest [zajednica prakse](#) te je puštena [online platforma](#) zajednice prakse gdje se zainteresirani mogu prijaviti i nastaviti komunikaciju.

U okviru *PandPass* projekta organizirale smo [međunarodnu konferenciju](#) u Zagrebu na kojoj su sudjelovali međunarodni partneri i izbjeglice. Na konferenciji je predstavljeno istraživanje provedeno 2018. te pojašnjeno kako su rasizam, isključenost s tržišta rada, poteškoće pri priznavanju obrazovanja i radnog iskustva te postizanju dobrog poznavanja jezika, spore procedure odobravanja azila, zajedno s nepripremljenošću institucija, samo neki od izazova s kojima se suočavaju tražitelji azila i izbjeglice koji su uspjeli stići u Europu. Istaknuta je važnost jačanja, slušanja i dosljednog unaprjeđivanja društvenih rješenja za poboljšanje života tražitelja azila i izbjeglica. Projekt je polučio i dokumentarni film [Još jedna zemlja](#) koji prati pet osoba i pet životnih priča o potrazi za sigurnošću.

4. Partneri i suradnici

U području zaštite ljudskih prava izbjeglica, kao i pozicije branitelja ljudskih prava, intenzivno smo surađivale s Inicijativnom Dobrodošli!, Are You Syriousom i Kućom ljudskih prava, kao i s Uredom pučke pravobraniteljice. Od međunarodnih i stranih aktera u istom području smo surađivale s članicama mreže Border Violence Monitoring, međunarodnim organizacijama Human Rights Watch, Amnesty International i Liječnici bez granica te s Mađarskim helsinškim odborom. U praćenju nezakonitih protjerivanja kroz neformalnu mrežu surađivale smo s makedonskim Legisom, srpskim APC-om i talijanskim ICS-om, a suradnju u navedenom području intenzivirale smo i s ECRE-om i PICUM-om (Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants).

U području integracije nastavile smo suradnju s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske i ostalim članicama Radne skupine za integraciju, sa članicama Koordinacije za integraciju, Koordinacije za azil i Inicijative Dobrodošli! te platformom Upgrade, ali i s brojnim međunarodnim partnerima.

U 2019. CMS je bio član kluba Zagreb 041 te međunarodnih mreža Solidar, International Detention Coalition (IDC), European Council for Refugees and Exiles (ECRE), Border Violence Monitoring Network, Balkan Route i Welcome to Europe. Također, podržavao je rad Afro Badinye i transmigrantskog kolektiva Žene ženama te nastavio podržavati rad zbora Domaćigosti čije je osnivanje potaknuo još 2016.

5. Tko je tko u programu

U 2019. godini u ovom su programu radile: Tea Vidović Dalipi (voditeljica projekata), Maddalena Avon (suradnica u programu angažirana kroz EVS i EURES programe, od rujna voditeljica projekata) i Sara Kekuš (voditeljica programa). Julija Kranjec (voditeljica projekata) bila je članica programa do kraja srpnja, i od srca joj zahvaljujemo za dugogodišnji doprinos CMS-ovom radu! U 2019. programu su se pridružile Lucija Mulalić (koordinatorica volontera i suradnica u programu od lipnja 2019.), Ana Čuća (suradnica u programu od srpnja 2019.) i Antonia Pindulić (pravnica CMS-a od listopada 2019.). Iva Zenzerović Šloser pružala nam je podršku u prvoj polovici godine kao koordinatorica volontera Kluba volontera CMS-a (KVOC). Bliske suradnice programa bile su Petra Gluščić Puljek koja je provodila pravno informiranje i

pružala podršku u zakonodavnim analizama u prvoj polovici godine te Andrea Mardešić koja pruža besplatnu pravnu pomoć.

Uz njih smo, kao program, blisko surađivale i s odvjetnicama Sanjom Bezbradica Jelavić i Lidijom Horvat.

Posebno izdvajamo

U 2019. posebno bismo istaknule zagovaračke napore koje smo ulagale u zaštitu ljudskih prava izbjeglica, posebice u kontekstu Hrvatskog pristupanja Schengenu. Iako nismo uspjele utjecati na nezakonito postupanje policije, uspjele smo doprinijeti vidljivosti tih slučajeva i steći saveznike u zaštiti diljem Europe, pa i u samom Europskom parlamentu. I dalje čekamo presude dviju tužbi protiv Republike Hrvatske pokrenutih u 2018. na Europskom sudu za ljudska prava. Usprkos zabrani rada u Prihvatilištima, s volonterima smo organizirali jezične i integracijske aktivnosti te pružali pravne informacije i besplatnu pravnu pomoć.

Program Borba protiv nejednakosti

Program Borba protiv nejednakosti svojim aktivnostima doprinosi strateškim smjernicama povećati otvorenost društva prema različitostima i afirmirati ljudska prava u sferi ekonomije iz Strateškog plana Centra za mirovne studije 2016. - 2020. Ovaj je CMS-ov program usmjeren na smanjenje nejednakosti, kako onih socio-ekonomskih, koje pogađaju veliki dio hrvatskog društva, tako i nejednakosti koje su rezultat diskriminacije, predrasuda i stereotipa prema određenim manjinskim grupacijama u Hrvatskoj. Ovaj program stoga djeluje u više smjerova. U prvom redu, to je zagovaranje i istraživanje za politike koje doprinose smanjenju nejednakosti u ekonomskoj sferi, s naglaskom na javno zagovaranje i osvještavanje u vezi socio-ekonomskih prava; opadanja institucija socijalne države i pristupa javnim dobrima te javnim uslugama. Istodobno, ovaj je program usmjeren na suzbijanje diskriminacije, govora mržnje i zločina iz mržnje, prvenstveno kroz istraživanja, javne kampanje i institucionalno te zakonodavno zagovaranje, a proteklih smo godina posebnu pažnju posvećivale pravima romske nacionalne manjine, pravima izbjeglica i migranata te suzbijanju rasizma i ksenofobije.

2019. godina je bila obilježena većom vidljivošću, posebice na međunarodnoj razini, naših aktivnosti u području govora mržnje i nasilja iz mržnje te izgradnji partnerstva i suradnje s brojnim organizacijama i institucijama diljem Europe. Također, 2019. godina je obilježena i iskorakom u konkretniji rad i jasnijom vizijom za rad s romskom zajednicom i stvaranjem čvršćih partnerstava u području zaštite prava pripadnika romske nacionalne manjine. Polovicom godine iz radnog odnosa u organizaciji otišla je Maja Pleić, zbog čega su jedno vrijeme kapaciteti tima bili smanjeni, a na jesen nam se pridružila Sandra Kasunić.

1. Izazovi i vanjski utjecaji

U 2019. svjedočili smo nizu fizičkih napada na pojedince ili grupe koji su motivirani nacionalnošću ili etnicitetom: od napada na školarca u Vukovaru u siječnju, napada na vaterpoliste Crvene zvezde u Splitu u veljači, napada na radnike u Supetru u lipnju, napada na pekarnicu u Sinju na Dan domovinske zahvalnosti, do upada u kafiće u Uzdolju i Đevrskama, premlaćivanjima u Istri (Viškovo, Valbandon) i sporadičnog kamenovanja kuća u zadarskom zaleđu. Nasilje motivirano etnicitetom praćeno je i govorom, gestama, grafitima i drugim oblicima neprihvatljivog izražavanja, o čemu smo redovito izvještavale kroz razne kanale što domaće, a što inozemne institucije i partnere. Osim ovoga, tijekom 2019. godine u javnosti su se više puta u pitanje dovodila prava romske nacionalne manjine, što je kulminiralo prosvjedom održanim 1. lipnja u Čakovcu.

2. Ključne aktivnosti i rezultati

U programu *Borba protiv nejednakosti*, u 2019. godini smo se bavile s nekoliko tema: govor mržnje na internetu, suzbijanje zločina iz mržnje te suzbijanje diskriminacije (posebice romske nacionalne manjine) i rasizma te zaštita ljudskih prava. Usto, radile smo na suzbijanju socio-ekonomskih nejednakosti, prvenstveno kroz suradnje na kampanjama u području rada i stanovanja. Tijekom godine, dio navedenih aktivnosti provedeno je u sklopu projekata: [*Protiv mržnje, Pie News: Poverty, Income, and Employment*](#), [*Arise Roma - osvještavanje, integracija i podrška osnaživanju Romkinja i Roma*](#).

Borba protiv diskriminacije, govora mržnje i zločina iz mržnje

Suzbijanje govora mržnje

U ovoj temi, aktivne smo bili na više razina. Na razini Europske unije, sudjelovale smo u redovnim provjerama responzivnosti IT kompanija u čijem su vlasništvu neke društvene mreže, sukladno [Kodeksu o postupanju za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu](#). [Rezultati](#) četvrtog kruga takvog praćenja objavljeni su u veljači 2019. godine, a kroz studeni i prosinac 2019.

Sastanak organizacija koje sudjeluju u praćenju provedbe Kodeksa godine sudjelovale smo u petom krugu praćenja čiji rezultati će biti objavljeni u prvoj polovici 2020. godine.

Vizual konferencije "Protiv mržnje"

U sklopu provedbe projekta "Protiv mržnje" organizirale smo [međunarodnu konferenciju](#) "Protiv mržnje" 21. listopada, koja je tematizirala prakse borbe protiv govora mržnje i zločina iz mržnje u državama Europske unije. Na konferenciji je predstavljen i [priručnik](#) u kojemu su sažete prakse identificirane kroz istraživanje provedeno u 2019. godini, a na

kojemu smo surađivale s Kućom ljudskih prava Zagreb, koja je bila i suorganizator konferencije.

Priručnik je preveden i na [finski jezik](#), što je prvi put da je publikacija naše organizacije prevedena na taj jezik.

Drugi važan događaj u čijem ostvarenju smo sudjelovale je [međunarodni okrugli stol](#) “Regulacija govora mržnje na društvenim mrežama – izazovi za ostvarivanje slobode izražavanja” održan 13. studenog za čiju organizaciju je zaslužna Kuća ljudskih prava Zagreb. Tema rasprave je najava Zakona o sprječavanju neželjenog ponašanja na društvenim mrežama kojim bi se regulirao govor mržnje u medijima i na društvenim mrežama. U 2019. godini osvježili smo web stranicu [dostajemrznje.org](#) kroz koju pomažemo građanima u borbi protiv neprihvatljivog govora na internetu.

Suzbijanje kaznenih djela zločina iz mržnje

U 2019. godini intenzivirale smo suradnju i komunikaciju sa sastavnicom Organizacije za europsku sigurnost i suradnju, Uredom za demokratske institucije i ljudska prava (OSCE - ODIHR). Već tradicionalno, CMS u suradnji s organizacijama civilnog društva doprinosi interaktivnom godišnjem izvještaju ODIHR-a o [statistici počinjenih kaznenih djela zločina iz mržnje](#), odnosno nasilnim incidentima motiviranim mržnjom koji nisu dio službene statistike RH budući da nisu procesuirani prema kaznenom zakonodavstvu. Također, Ured za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) nas je početkom 2019. godine pozvao na sastanak kojeg su organizirali u suradnji s Uredom UN za prevenciju genocida, američkim Memorijalnim muzejem holokausta i drugim partnerima, na temu borbe protiv zločina iz mržnje kao prvih indikatora masovnih stradanja pod nazivom “Never again: how to address hate crimes as early indicators of mass atrocities?”. ODIHR-ovi gosti smo ponovo bili u kolovozu na radionici za organizacije civilnog društva koje surađuju s misijama OESS-a na kojoj smo razgovarali o nasilju motiviranom mržnjom na osnovama etniciteta, nacionalnosti, vjere i migrantskog ili izbjegličkog statusa. U listopadu smo sudjelovale na ODIHR-ovom okruglom stolu na temu netolerancije, diskriminacije i zločina iz mržnje [prema vjerskim zajednicama](#) te odgovoru civilnog društva i vjerskih zajednica na takve pojave. Osim ovoga, u suradnji s [European Implementation Network](#) i Kućom ljudskih prava uputile smo Vijeću Europe tzv. Rule 9 podnesak u slučaju [Šečić protiv Hrvatske](#) pred Europskim sudom za ljudska prava, kojim smo upozorili kako se monitoring implementacije ove

presude ne bi trebao zatvoriti jer akcijski plan za provedbu ove presude nije u potpunosti proveden.

U Hrvatskoj smo zajedno s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina suorganizirale niz od pet edukacija za pravosuđe, policiju, odvjetnike i predstavnike organizacija civilnog društva u regionalnim središtima - Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku. Te aktivnosti dio su mjera Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije, a provedene su sredstvima EU kroz projekt *Protiv mržnje*. Krajem 2019. godine započele smo s novim aktivnostima zajedničkog naziva [“Protiv mržnje - činjenicama”](#), kojima nastavljamo naš rad na temi mržnje i nasilja u 2020. i 2021. godini.

[Suzbijanje diskriminacije, rasizma i ksenofobije te zaštita ljudskih prava](#)

Na razini Europske unije uključile smo se u rad koordinacije za borbu protiv rasizma usmjerenog prema muslimanima, koja je dio radne skupine visoke razine za borbu protiv rasizma i ksenofobije: sudjelovale smo na [sastanku](#) organizacija civilnog društva iz EU i EU institucija na kojem su predstavljene dobre prakse institucija i civilnog društva u borbi s predrasudama i drugim oblicima nasilja prema muslimanima. Sudjelovale smo i u radu Radne skupine visoke razine kao jedini predstavnici iz Hrvatske na sastanku u ožujku 2019. godine u Briselu na kojemu je predstavljena [smjernica](#) za provedbu Okvirne odluke o suzbijanju rasizma i ksenofobije kazneno-pravnim sredstvima 2008/913/JHA.

U rujnu smo prisustvovala [svečanoj konferenciji](#) u povodu 25 godina rada Europske komisije za borbu protiv rasizma (ECRI) Vijeća Europe na kojoj je predstavljen dokument [“Mapa ka učinkovitoj jednakosti”](#) koji sadrži smjernice za države članice Vijeća Europe u daljnjem radu na temi rasizma i ksenofobije.

U 2019. godini sudjelovali smo u Radnoj skupini za vrednovanje provedbe Nacionalnog programa za zaštitu i promicanje ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016. godine, u sklopu koje je izrađena [analiza](#) provedenih mjera tog programa. Po završetku analize, nastavile smo zagovarački rad kroz sudjelovanje u Radnoj skupini za izradu novog nacionalnog programa za zaštitu i promicanje ljudskih prava koji bi trebao biti izrađen u 2020. godini.

U suradnji s Gongom i Kućom ljudskih prava Zagreb, organizirale smo nekoliko [edukacija](#) za novinare i studente novinarstva o medijskom izvještavanju o diskriminaciji i govoru mržnje. S navedenim partnerskim organizacijama gostovali smo i na kolegiju “Mediji i različitosti” prof. Gordane Vilović s Fakulteta političkih znanosti.

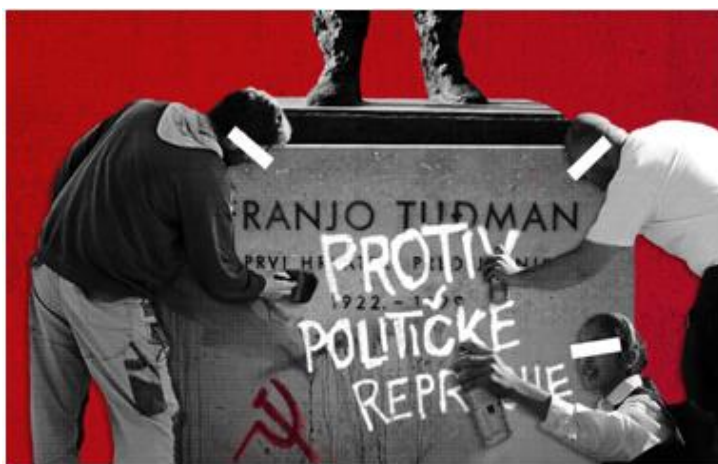
Tijekom 2019. godine nastavile smo s aktivnostima vezano za prava Roma. U prvoj polovici godine objavili smo članke o položaju Roma u Hrvatskoj na portalu [Bilten.org](#) i [Maz.hr](#), a predstavile smo i svoja iskustva istraživanja Uključivanje Roma u hrvatsko društvo: istraživanje baznih podataka na Tematskom posjetu Ad hoc odbora stručnjaka za Rome (CAHROM) Vijeća Europe u svibnju u Zagrebu. Prezentaciju istoga istraživanja održale smo 2019. i u okviru ciklusa “Sociološki razgovori” u organizaciji splitske podružnice Hrvatskog sociološkog društva, na [VII. Nacionalnom sociološkom kongresu Hrvatskog sociološkog društva](#) i na ciklusu javnih predavanja i i diskusija ["Javna sociologija"](#) u organizaciji Odjela za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zadru.

Tijekom 2019. godine bila je vidljiva povećana netrepeljivost prema Romima, a posebice romskim zajednicama u Međimurju, koja je kulminirala prosvjedom “Želim normalan život” u lipnju. Prosvjed su podržali i neki predstavnici gradova, općina i županija, kao i političari na nacionalnom nivou. Kao reakciju na taj prosvjed, ali i onemogućavanje Savezu Roma u RH “Kali Sara” da organizira protuprosvjed reagirale smo [priopćenjem](#), kao i gostovanjem u brojnim medijima.

U rujnu 2019. godine počele smo zajedno s Arterarijem i Romskom organizacijom mladih Hrvatske provedbu dvogodišnjeg projekta *Arise Roma* financiranog iz programa *Rights, equality and citizenship* Opće uprave za pravosuđe Europske komisije. Projekt predstavlja svojevrsnu reakciju na potrebe romske nacionalne manjine koje smo prikupili tokom našeg istraživanja, a koje smo objavile u publikaciji [Uključivanje Roma u hrvatsko društvo: istraživanje baznih podataka](#) u 2018. godini. Zajedno s našim partnerskim organizacijama osmislile smo aktivnosti koje su usmjerene na podizanje svijesti o položaju Roma u Hrvatskoj, inkluziju, pružanju solidarne podrške te osnaživanje mladih romskih aktivista i aktivistkinja te romskih zajednica u Hrvatskoj. Prvu aktivnost s čijom smo pripremom krenule je inovativni šestomjesečni pilot-program prakse i mentorske podrške za mlade romske aktivistkinje i aktiviste koji smo osmislile kao oblik stručnog usavršavanja te aktivističkog osnaživanja. Cilj programa je umrežavanje Romkinja i Roma s pro-Romskim nevladinim organizacijama s ciljem uspostave i jačanja njihove međusobne suradnje u

lokalnim zajednicama za borbu protiv diskriminacije i anticiganizma kao i za bolje životne uvjete Roma u Hrvatskoj. Budući da smo početak Programa prakse i mentorske podrške odredile za veljaču 2020. godine, u zadnjem kvartalu 2019. godine smo intenzivno radile na izgradnji temelja i okvira za taj inovativni format stručnog usavršavanja i aktivističkog osnaživanja, tako da smo uspostavile kontakt i susrele se s više od 30 nevladinih organizacija diljem Hrvatske koje su nam ukazale volju za suradnju i sudjelovanje u mentorstvu, a kojima bi se ovim putem od srca zahvalile.

U rujnu smo sudjelovale na [EU Anti-Racism and Diversity Week](#) u Europskom parlamentu na kojem smo imale priliku povezati se s brojnim organizacijama, inicijativama, zastupnicima i zastupnicama u Europskom parlamentu te predstavnicima Europske komisije. Na ovoj smo konferenciji sudjelovali na poziv Europske mreže protiv rasizma koja je ovaj događaj suorganizirala s njemačkom organizacijom Each one Teach one i Intergrupom Europskog Parlamenta za antirasizam i raznolikost (ARDI). S ARDI smo surađivali i neposredno nakon izbora za Europski parlament, odnosno nakon njegovog konstituiranja te smo poticali zastupnike u Europskom parlamentu iz Hrvatske da se priključe radu ARDI.

Vizual kampanje "Protiv političke represije"

Također, nakon što je Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo protiv Filipa Drače optužnicu zbog kaznenog djela oštećenja tuđe stvari, zajedno s Antifašističkim vjesnikom, Bazom za radničku inicijativu i demokratizaciju, Inicijativom mladih za ljudska prava, Mrežom antifašistkinja Zagreba, Radničkom frontom, Radničkim portalom i Socijalistička radnička

partija Hrvatske te u suradnji sa Zakladom Solidarna prikupili smo novčana sredstva za troškove obrane Filipa Drače. Cilj akcije bio je iskazati solidarnost i zajednički otpor represivnom djelovanju institucija države kako bismo pokazali da je kazneno gonjenje dvadesetogodišnjaka zbog opravdane društvene kritike, neprihvatljivo.

Borba protiv socio-ekonomskih nejednakosti

Tijekom 2019. godine sudjelovale smo u kampanji za Europsku građansku inicijativu "[Stanovanje za sve](#)" čiji je cilj prikupiti milijun potpisa na razini Europske unije i time potaknuti promjenu stambene politike u državama članicama. U kampanju je bio uključen niz

Vizual kampanje "Stanovanje za sve"

organizacija iz zemalja članica EU, a kampanju je u Hrvatskoj vodilo Pravo na grad. Glavni zahtjevi inicijative su lakše financiranje javnog stanovanja iz europskih fondova, kao i omogućavanje funkcioniranja stambenih zadruga, regulacija digitalnih platformi za kratkoročni najam na EU razini; izuzimanje ulaganja u stanovanje iz proračuna dozvoljene visine deficita definirane Maastričkim ugovorima i proširenje programa javnog i socijalnog stanovanja na šire skupine stanovnika. CMS je u suradnji s Pravom na grad i Zelenom Istrom organizirao u Puli [tribinu](#) na kojoj se govorilo o glavnim problemima u pristupu stanovanju u Hrvatskoj i predstavila sama inicijativa "Stanovanje za sve", a organizirana je i akcija prikupljanja potpisa na pulskoj tržnici.

Tribina i prikupljanje potpisa kampanje "Stanovanje za sve u Puli"

U lipnju smo u Osijeku zajedno sa Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek organizirale panel ["Sustav besplatne pravne pomoći - problemi i izazovi"](#). Osnovni problemi u sustavu besplatne pravno pomoći i dalje su nedovoljna neinformiranost građana o besplatnoj pravnoj pomoći, neadekvatno financiranje i nedovoljna rasprostranjenost udruga i pravnih klinika registriranih za pružanje besplatne pravne pomoći, brojni izazovi s kojima se susreću odvjetnici pri pružanju besplatne pravne pomoći itd.

2019. godine smo [priopćenjem](#) obilježili Svjetski dan socijalne pravde, pri čemu smo upozorile da države trebaju raditi na smanjenju nejednakosti, kroz pravedne porezne politike, osiguravanje mogućnosti za rad, dostojanstvenih plaća i uvjeta rada, adekvatne javne zdravstvene zaštite za sve, mirovina koje omogućuju dostojan život u starosti, socijalne zaštite i prava na obrazovanje i stanovanje.

3. Partneri i suradnici

S [Ministarstvom pravosuđa Republike Finske](#) surađivale smo na provedbi projekta "Protiv mržnje" i njegovog nastavka koji je započeo u prosincu "Protiv mržnje - činjenicama", a u kojem smo partneri i irskoj organizaciji [INAR](#) (Irish Network against Racism) te finskom Forumu protiv rasizma ([ARF](#)). Projektni konzorcij čine i [Ministarstvo unutarnjih poslova](#) i [Policijska akademija](#) iz Finske. Partnerska organizacija s kojom smo najbliže surađivale na provedbi aktivnosti koje tematiziraju govor i nasilje počinjeno iz mržnje je Kuća ljudskih prava Zagreb. Međutim, na ovoj temi surađujemo i s Gongom, SNV-om, Inicijativom mladih za ljudska prava, Documentom i Zagreb Prideom. Kroz rad na projektu Arise Roma kojeg provodimo zajedno s Arterarijem i Romskom organizacijom mladih Hrvatske, surađujemo s Gradskim društvima Crvenog križa Čakovec i Slavonski Brod, Slobodnom domenom, CESI, PGP-om Sisak, Nansen dijalog centar, Centar za mir - Osijek, Volonterskim centrom Osijek i P.G.D.I.-om. Od domaćih institucija, surađujemo s Uredom pučke pravobraniteljice i Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Kroz kampanju Stanovanje za sve najviše smo surađivali s Pravom na grad, BRID-om, Zelenom akcijom, Institutom za političku ekologiju i Mrežom mladih Hrvatske. Tijekom cijele 2019. godine bile smo aktivne u mreži Solidar, European Network against Racism i Civil Liberties Union for

Europe, koje smatramo izrazito važnim suradnicima, ali i mjestima okupljanja nama sličnim organizacijama. Također, i kroz 2019. godinu u konzorciju s Kućom ljudskih prava i Babama radile smo na brojnim izvješćima za Agenciju za temeljna prava Europske unije, a sudjelovale smo u Upravnom vijeću CROSOL-ovog projekta koji se bavi hrvatskim predsjedanjem Vijećem EU i koaliciji organizacija civilnog društva Forum 2020.

4. Tko je tko u programu

U ovome programu tijekom 2018. godine su radile: Cvijeta Senta (voditeljica projekata, stručnjakinja za javne politike i zagovaračica u području suzbijanja diskriminacije i govora mržnje), Sara Lalić (istraživačica u području suzbijanja diskriminacije i zaštite ljudskih prava) i Maja Pleić (voditeljica projekata, istraživačica i zagovaračica u području socio-ekonomskih nejednakosti) do svibnja 2019. Veliko hvala Maji na velikom doprinosu organizaciji u proteklih nekoliko godina! Sandra Kasunić, koja je ranije bila volonterka i suradnica CMS-a, pridružila se timu u rujnu 2019. kao voditeljica projekata, zagovaračica u području ljudskih, manjinskih i socio-ekonomskih prava.

Posebno izdvajamo

U 2019. posebno nas je veselio napredak u prepoznavanju našeg rada u području govora mržnje i zločina iz mržnje na međunarodnoj razini, kao i brojna nova partnerstva koja smo ostvarile. Osim ovoga, značajnim vidimo iskorak u radu u području zaštite prava Roma i novim uz to vezanim aktivnostima i suradnjama.

CMS u javnosti

Centar za mirovne studije koristi različite komunikacijske alate kako bi što široj publici predstavio svoj rad, stavove, zahtjeve, publikacije, istraživanja i druge aktivnosti. U prošloj godini Centar za mirovne studije je gostovao u medijima ili bio spomenut u medijskim objavama više od **1900 puta**. Uz organizaciju javnih događanja Centar za mirovne studije koristi društvene mreže poput Facebooka, na kojem smo dosegli **11 175 osoba** kojima se sviđa profil CMS-a što je porast od 19%, Twittera na kojem imamo više od **2 200 pratitelja** te Instagrama koji je do kraja 2019. godine

prikupio više od 800 pratitelja. Kanale poput Youtube-a i Soundcloud-a, CMS koristi kako bi osigurao dostupnost video snimaka i radijskih reklama koje su nastali u sklopu našeg rada ili uživo prenosio aktivnosti poput predavanja i konferencija.

Službena internetska stranica Centra za mirovne studije u 2019. godini posjećena je više od **78 000 puta**. Centar za mirovne studije imao je **118 objava** na svojoj internetskoj stranici, a samostalno te s mrežama i suradničkim organizacijama javno je reagirao **priopćenjima 33 puta** u 2019. godini. CMS pruža podršku vođenju društvenih mreža i internetskih stranica inicijativa u kojima sudjeluje, poput Inicijative Dobrodošli i GOOD Inicijative.

III UPRAVLJANJE I RAZVOJ CMS-A U 2019. GODINI

Tijekom 2019. godine, održane su dvije sjednice Skupštine Centra za mirovne studije, kao najvišeg tijela koje upravlja radom organizacije – 11. svibnja i 30. studenog 2019. godine čime se nastavila ustaljena praksa održavanja sjednica Skupštine dva puta godišnje.

Izvršni odbor Centra za mirovne studije u 2019. godini nije mijenjao sastav te su ga činile: Gordana Borić (voditeljica financija), Lana Jurman (Program Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja), Sara Kekuš (Program Azil, integracija i ljudska sigurnost), Sara Lalić (programska voditeljica) i Cvijeta Senta (organizacijska voditeljica). Izvršni odbor se u 2019. godini sastao 19 puta što je u prosjeku dva puta mjesečno.

Policy - programska koordinacija ima zadatak osigurati sustavan i prepoznatljiv rad organizacije, pratiti i nadzirati programski rad organizacije, strateški se određuje prema aktualnim događajima te je odgovorna za stvaranje strateških partnerstava s drugim organizacijama. Koordinacija je i ove godine nastavila s radom. Svrha ovog tijela je da se osigura ne samo dodatna sinergija programa unutar CMS-a, već i jači zagovarački utjecaj. U 2019. godini sastajala se u prosjeku jednom mjesečno u raznim formatima, uključujući radnike/ce prema temama od interesa.

Savjet Izvršnom odboru se nije sastajao u 2019. godini u svom punom sastavu. Članove Savjeta je Izvršni odbor kontaktirao po potrebi, a vezano za razvoj programa ili pojedinih aktivnosti unutar programa. Savjet IO čine: Marija Bartulović, Vesna Kesić, Ivana Radačić, Dražen Šimleša i Drago Župarić-Iljić.

Stalno radno tijelo Skupštine (SRTS) jedno je od tri statutarna tijela Centra za mirovne studije (uz Izvršni odbor i Skupštinu). U mandatu ovog tijela je primanje neanonimnih žalbi ili prigovora na odluke Izvršnog odbora i rad Centra za mirovne studije te žalbi u skladu s Protokolom za zaštitu radnika od mobbinga. Do 30. studenog 2019. godine članovi SRTS-a bili su: Goran Božičević, Radoslav Marjanović, Andrijana Parić, Jasna Račić i Drago Župarić-Iljić. Na sjednici Skupštine u studenome izabran je novi sastav ovog tijela kojega sada čine: Lovorka Bačić, Josip Brković, Jasna Račić, Aneta Vladimirov i Drago Župarić-Iljić. Stalno radno tijelo Skupštine izvještaj o svome radu odvojeno podnosi Skupštini.

Uredski sastanci se i dalje održavaju svakog petka te služe za informiranje o najznačajnijim događajima prošlog i narednog tjedna, o čemu bilješku šaljemo na mailing listu zaposlenih. Dnevni red sastanaka Izvršnog odbora i Policy - programske koordinacije unaprijed se šalje na uredsku mailing listu na koju se šalju i bilješke sa sastanaka ovih tijela. Bilješka sa sastanaka Izvršnog odbora šalje se i na mailing listu redovnog članstva Centra za mirovne studije.

Ljudi CMS-a

U 2019. godinu ušli smo s 14 zaposlenih na puno radno vrijeme i jednom osobom u programu pripravništva do rujna 2019. godine. Godinu završavamo sa 17 zaposlenih, ali s tendencijom održavanja broja zaposlenih na 16 osoba.

Tijekom 2019. godine, u CMS-u su svakodnevno radili:

Maddalena Avon, EVS i EURES program pripravništva, voditeljica projekata u programu Azil, integracija i ljudska sigurnost,

Lovorka Bačić, voditeljica projekata u programu Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja,

Gordana Borić, voditeljica financija,

Josip Brković, projektni manager

Antonio Čelan, voditelj ureda,

Ana Čuća, suradnica u programu Azil, integracija i ljudska sigurnost,

Lana Jurman, voditeljica programa Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja,

Sandra Kasunić, voditeljica projekta u programu Borba protiv nejednakosti,

Sandra Keitoue, administrativna voditeljica projekata i namicanja sredstava,

Sara Kekuš, voditeljica programa Azil, integracija i ljudska sigurnost,

Julija Kranjec, voditeljica projekata u programu Azil, integracija i ljudska sigurnost,

Sara Lalić, programska voditeljica,

Lucija Mulalić, suradnica u programu Azil, integracija i ljudska sigurnost i koordinatorica volontera CMS-a,

Antonia Pindulić, pravnica,

Maja Pleić, voditeljica projekta u programu Borba protiv nejednakosti,

Jasna Račić, suradnica u programu Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja,

Cvijeta Senta, organizacijska voditeljica,

Lovorka Šošić, voditeljica odnosa s javnošću,

Tea Vidović, voditeljica projekata u programu Azil, integracija i ljudska sigurnost,

Iva Zenzerović Šloser, voditeljica projekata u programu Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja.

Tijekom 2019. godine, radni odnos u Centru za mirovne studije završili su Julija Kranjec, Maja Pleić i Jasna Račić. Veliko im hvala na dosadašnjem predanom radu u CMS-u!

Nova pojačanja u programu Azil, integracije i ljudska sigurnost su: Lucija Mulalić, zadužena za koordinaciju volontera, dugogodišnja članica CMS-a koja se timu predužila u lipnju, Ana Čuća, suradnica u programu Azil, integracija i ljudska sigurnost od srpnja i Antonia Pindulić, pravnica koja je započela s radom od listopada. Nakon odlaska Maje Pleić iz programa borbe protiv nejednakosti, timu se pridružila Sandra Kasunić na poziciji voditeljice projekta, koja je ranije volontirala i radila kao suradnica CMS-a.

Sredinom prosinca 2019. godine, a nakon najave Josipa Brkovića da želi svoj radni angažman u CMS-u privesti kraju, administrativno-financijskom timu pridružila se Sandra Keitoue na poziciji administrativne voditeljice projekata i namicanja sredstava.

Nastavljena je dobra praksa provedbe godišnje evaluacije rada zaposlenih čija je svrha unapređenje rada i bolje funkcioniranje unutar programa te jačanje povjerenja, kao i bolje planiranje radnih mjesta. Početkom 2019. godine provedena je evaluacija za 2018. godinu, a evaluacija 2019. godine planirana je za prvi kvartal 2020. godine.

Organizacijski razvoj

U prvoj polovici godine, Izvršni odbor predano je radio na osvježavanju dijela dokumenata i internih procedura CMS-a što je rezultiralo novim Statutom organizacije koji je usvojen na sjednici Skupštine 11. svibnja 2019. godine.

U lipnju 2019. godine započele su pripreme za izradu novog Strateškog plana Centra za mirovne studije za razdoblje od 2020. do 2024. godine, koje je vodila vanjska konzultantica. U svrhu pripreme procesa planiranja, konzultirane su tri skupine dionika: radnice/i CMS-a, članstvo CMS-a te vanjski dionici - pripadnici akademske zajednice, medija, institucija, drugih organizacija civilnog društva i ostalih suradnika – koje su zaposlenice prepoznale kao relevantne za pripremu procesa. Anonimizirani, obrađeni upitnici vanjskih dionika i članstva poslani su zaposlenicima uoči početka procesa planiranja, kako bi se njihove sugestije, ako su ih radnice/i smatrali relevantnima, mogle koristiti u procesu planiranja. Planiranje smo održale od 5. do 7. srpnja 2019. godine, a osim zaposlenih, u planiranju su sudjelovale i dvije donedavno zaposlene osobe te dvije članice organizacije, s obzirom na to da je poziv za planiranje upućen i članstvu CMS-a. U pogledu očekivanja od procesa planiranja, većina je sudionika izrazila želju da se kroz novi strateški plan dobije jasna smjernica za djelovanje organizacije u narednom periodu, da strateški ciljevi i smjernice budu u suglasju s organizacijskim kapacitetima, ali i društveno-političkom realnošću te da se postigne viša razina komplementarnosti i sinergije između različitih timova/programa. Slična očekivanja iskazali su i vanjski dionici. Osim ovoga, u razdoblju od rujna do studenoga 2019. godine održani su sastanci programskih timova na kojima su se definirali indikatori ostvarenja ciljeva te konkretizirali pristupi rada te ciljne skupine za svaki pojedini cilj. Proces je vodila programska voditeljica CMS-a.

Strateški plan organizacije za period do 2024. godine usvojen je na sjednici Skupštine u studenome, a u prosincu su se zaposleni našli na operativnom planiranju za iduću godinu. Operativno planiranje služi za bolje slaganje rokova i zaduženja unutar organizacije, a iz planiranih aktivnosti se kreiraju i opisi poslova za iduću godinu. Revizije operativnog plana radimo svaka četiri mjeseca, u travnju i rujnu te krećemo u novi ciklus operativnog planiranja za narednu godinu u prosincu.

I u 2019. godini koristili smo institucionalnu potporu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva koju nastavljamo koristiti i u 2020. godini koja je ujedno i zadnja godina ovog ciklusa financiranja te se prema postojećim pravilima na idući ciklus institucionalne potpore možemo

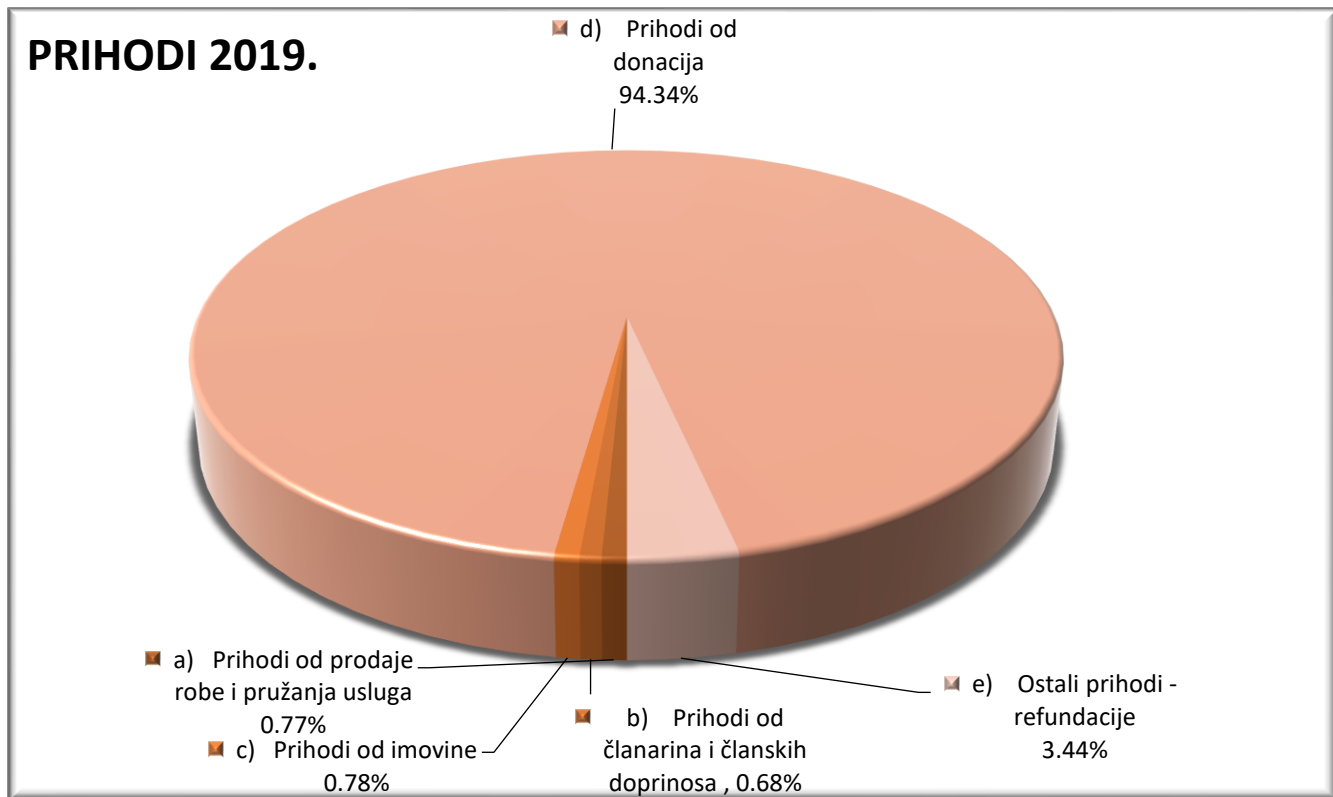
prijaviti u rujnu 2021. godine za financiranje u 2022. godini. Nastavljamo s praksom osiguravanja sredstava za rad nakon isteka ove potpore za institucionalne pozicije u organizaciji u 2021. godini.

III FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ CMS-A ZA 2018. GODINU

CMS PRIHODI U 2019.

Prihodi Centra za mirovne studije sačinjavaju prihodi od donacija, prihodi od članarina i članskih doprinosa, prihodi od imovine, prihodi od prodaje roba i usluga te ostali prihodi u koje ubrajamo prihode od refundacija za troškove sudjelovanja na istraživačkim projektima sa drugim organizacijama, troškove putovanja i sl. Ukupni prihodi Centra za mirovne studije u 2019. godini su iznosili **4.268.763,00** kune. Prihodi od donacija za provedbu projekata čine najveći udio u ukupnim prihodima CMS-a i iznose 94,34%. U 2019. godini Centar za mirovne studije je sudjelovao i u redovitom izvještavanju o stanju ljudskih prava za Fundamental Rights Agency (FRA), SOLIDAR i European Network Against Racism (ENAR), prihodi od tih aktivnosti sudjeluju sa 3,44% u ukupnim prihodima CMS-a. Prihodi od prodaje roba, i usluga, članarina i članskih doprinosa čine 0,68% prihoda dok prihodi od imovine sudjeluju s ukupno 0,78% u prihodima CMS-a u 2019. godini.

VRSTA PRIHODA	IZNOS	%
a) Prihodi od prodaje robe i pružanja usluga	32,759.00 kn	0.77%
b) Prihodi od članarina i članskih doprinosa	28,922.00 kn	0.68%
c) Prihodi od imovine	33,167.00 kn	0.78%
d) Prihodi od donacija	4,027,202.00 kn	94.34%
e) Ostali prihodi – refundacije	146,713.00 kn	3.44%
UKUPNO	4,268,763.00 kn	100.00%

Struktura prihoda od donacija

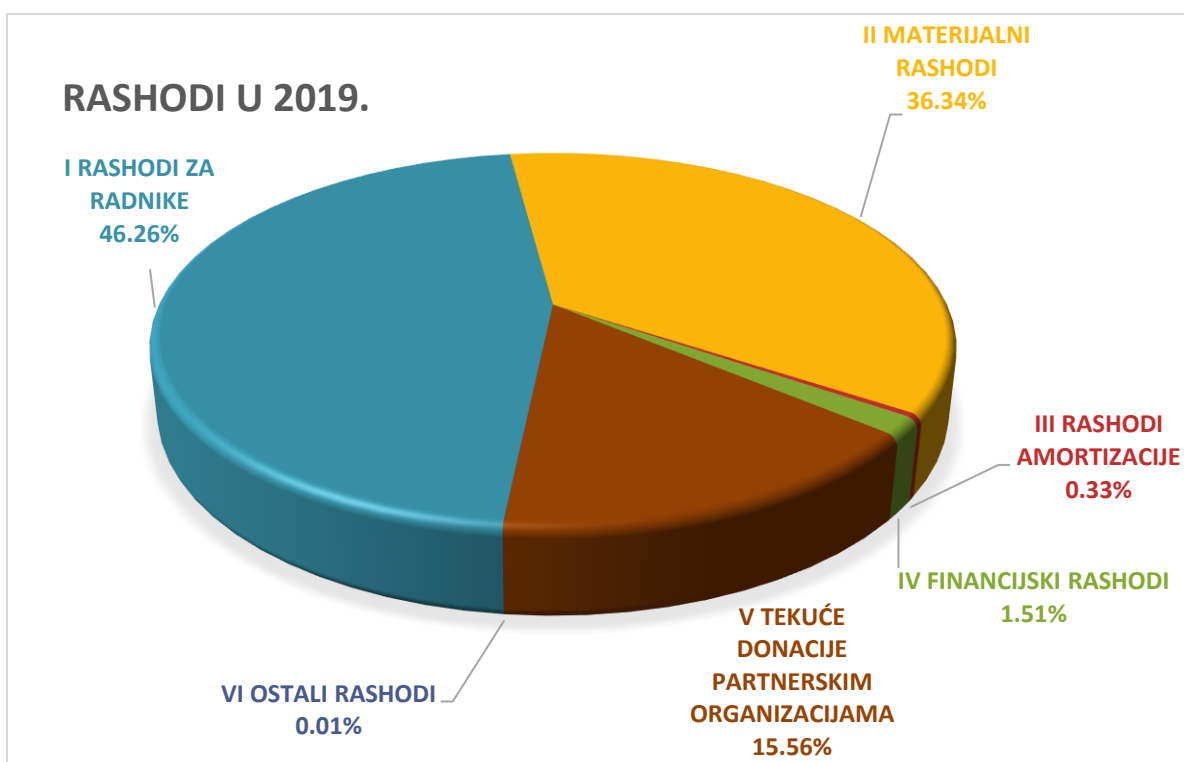
Tijekom 2019. godini najveći udio u donacijama, odnosno 69,01% činili su prihodi od donacija inozemnih vlada i međunarodnih organizacija (OSIFE, Unitarian Universalist Service, US Embassy, Die Schwelle, Google) te ostalih međunarodnih organizacija za partnerske projekte (AMIF, INTERREG, REC, HORIZON, EACEA, DG JUST). Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba se odnose na partnerske projekte koje CMS provodi s drugim organizacijama (Hrvatsko-švicarski program suradnje, ESF) i čine 8,34% ukupnog udjela u prihodima od donacija. Udio prihoda od donacija iz državnog proračuna i proračuna lokalne samouprave čini 7,01% proračuna i odosi se uglavnom na sufinanciranje EU projekata. U 2019. godini CMS je koristio drugu godinu institucionalne podrške Zakade za razvoj civilnog društva te je taj prihod iznosio 6,57% u ukupnim prihodima od donacija. Prihodi od ostalih pravnih osoba se odnose na prihode od partnerskih organizacija u RH za provedbu EU projekata i iznose 6,44% od ukupnih prihoda za donacije. Manji dio prihoda odnosi se na prihode od institucija i tijela EU (direktno ugovaranje projekata) od 2,5% te od donacija građana i kućanstava u ukupnom postotku od 0,13%.

VRSTA PRIHODA	IZNOS	%
a) Prihodi od donacija iz državnog proračun i proračuna lokalne samouprave	282,504.00 kn	7.01%
b) Prihodi od donacija inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	2,778,982.00 kn	69.01%
c) Prihodi od institucija i tijela EU	100,841.00 kn	2.50%
d) Prihodi od trgovačkih društva i ostalih pravnih osoba	335,727.00 kn	8.34%
e) Prihodi od trgovačkih društava - Nacionalna Zaklada	264,516.00 kn	6.57%
f) Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba za provedbu EU projekata	259,215.00 kn	6.44%
g) Prihodi od donacija građana i kućanstava	5,417.00 kn	0.13%
UKUPNO	4,027,202.00 kn	100.00%

CMS RASHODI U 2019.

Ukupni rashodi CMS-a u 2019. godini iznose 3.962.270,00 kuna. Rashodi za radnike/ce (plaće) čine 46.26% ukupnih rashoda. U 2019. godini prosječan broj zaposlenih bio je 15, dok je prosječna isplaćena neto plaća iznosila 6.780,00 kuna. Materijalni rashodi sudjeluju s 36.34% u ukupnim rashodima, dok rashodi za amortizaciju čine 0.33% ukupnih rashoda. Financijski rashodi se odnose na rashode za bankarske usluge i usluge platnog prometa kao i na negativne tečajne razlike te čine 1.51% ukupnih rashoda. Isplate tekućih donacija partnerskim organizacijama za provedbu projekata iznose 15,56%, dok ostali rashodi za porezna davanja i ostala nespomenuta davanja sudjeluju sa 0.01% u ukupnim rashodima.

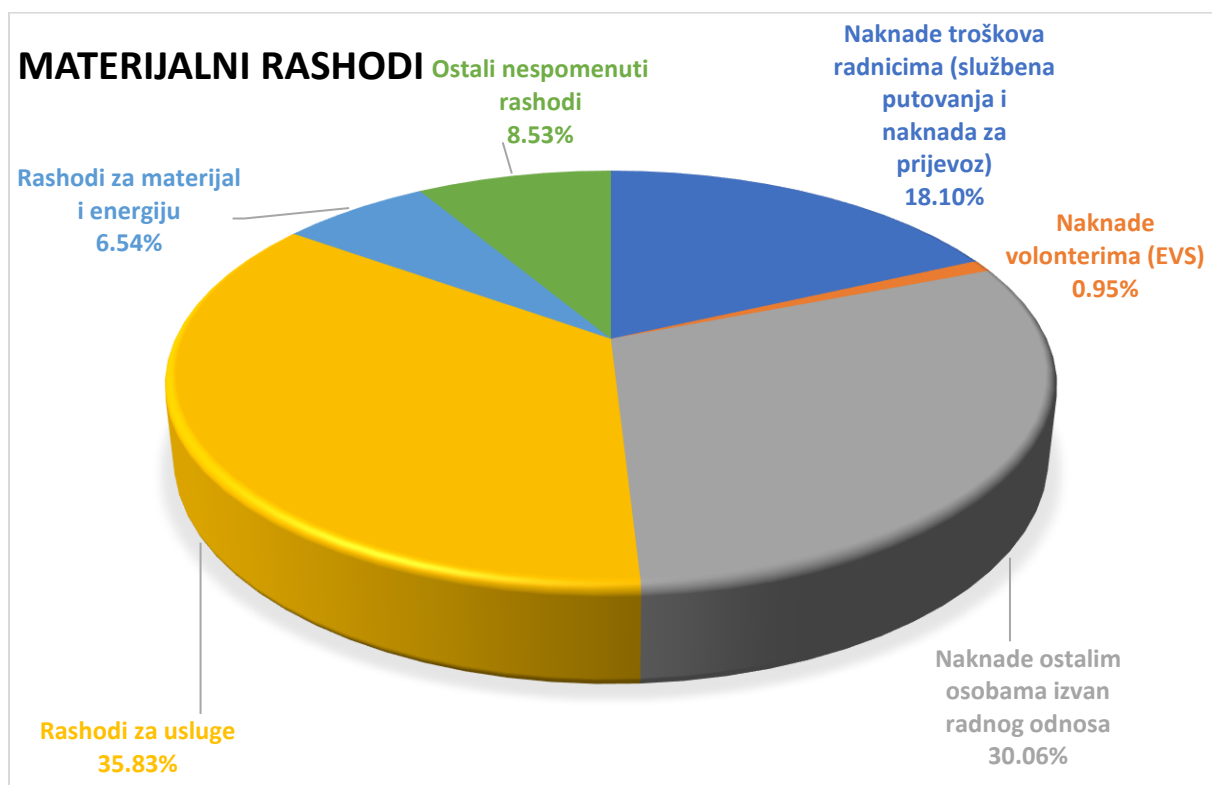
STRUKTURA RASHODA u 2019. godini	Iznos	Postotak u ukupnim rashodima
I RASHODI ZA RADNIKE	1,832,782.00	46.26%
II MATERIJALNI RASHODI	1,439,818.00	36.34%
III RASHODI AMORTIZACIJE	12,903.00	0.33%
IV FINANCIJSKI RASHODI	59,823.00	1.51%
V TEKUĆE DONACIJE PARTNERSKIM ORGANIZACIJAMA	616,457.00	15.56%
VI OSTALI RASHODI	487.00	0.01%
UKUPNO	3,962,270.00	100.00%

Struktura materijalnih rashoda u 2019.

II MATERIJALNI RASHODI	Iznos	Postotak u ukupnim rashodima
Naknade troškova radnicima (službena putovanja i naknada za prijevoz)	260,540.00	18.10%
Naknade volonterima (EVS)	13,662.00	0.95%
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	432,741.00	30.06%
Rashodi za usluge	515,897.00	35.83%
Rashodi za materijal i energiju	94,150.00	6.54%
Ostali nespomenuti rashodi	122,828.00	8.53%
UKUPNO	1,439,818.00	100.00%

Centar za mirovne studije je u 2019. godini provodio ukupno 31 projekt za čiju je provedbu bilo odgovorno 15 radnika/ca zaposlenih na puno i nepuno radno vrijeme. Tijekom 2019. godine udruga je imala stabilno poslovanje, uspijevala je završiti sve projekte u ugovorenom roku i pokrivati sve obaveze prema radnicima/ama, dobavljačima i državi u zakonskom roku.

U 2019. godini je odobrena jedna kratkoročna pozajmica u iznosu od 15.000 kuna Mreži mladih Hrvatske (MMH) za zatvaranje preuzetih obaveza na projektu. Pozajmica je vraćena u dogovorenom roku. S obzirom na visinu prihoda Centar za mirovne studije je obveznik redovitog Uvida u financijske izvještaje koji je za 2019. godinu obavila ovlaštena revizijska kuća Veritas d.o.o. i čije je izvješće zajedno sa cjelovitim financijskim izvještajem za 2019. godinu (bilanca i izvještaj o prihodima i rashodima, kao i bilješkom uz financijske izvještaje) objavljeno na mrežnim stranicama udruge te je dostupno na [poveznici](#).

Udruga je na kraju 2019. godine ostvarila višak prihoda u odnosu na rashode u tekućoj godini u iznosu od 624.536,00 kuna. Dio ostvarenog viška prihoda se odnosi na namaknuta sredstava u fond za organizacijsku rezervu u iznosu od 217,016 kuna, koji je ostvaren iz prenesenih viškova prihoda iz 2018. godine u iznosu od 75,000 kuna te dodatno povećan tijekom 2019. godine prihodima od usluga (FRA, ENAR, SOLIDAR...). Sredstva u fondu za organizacijsku rezervu se prenose u narednu fiskalnu godinu. Ostatak viška prihoda odnosi na podmirenje projektnih obaveza za preuzete projekte čije dospjeće nastupa u 2020. godini.

IV Plan CMS-a za 2020. godinu

Operativnim planiranjem održanim krajem 2019. godine definirane su aktivnosti CMS-a u 2020. godini, koje će se tijekom godine revidirati o novim potrebama i prilikama.

Program *Mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja* tijekom 2020. godine planira nastaviti raditi na razvoju suradnje sa Centrom za istraživanje mira i konflikata Sveučilišta u Rijeci te edukaciji nastavnika koje provode GOO kao izvannastavnu aktivnost. Također, planirano je daljnje zagovaranje širenja „Riječkog modela GOO-a“, kao i promotivna te stručna javna događanja. Što se tiče pitanja nejednakosti u pristupu obrazovanju ovaj program će nastaviti praćenje situacije, istraživanje i pisanje tekstova te policy papera, kao i stručna i javna događanja na ovu temu. To uključuje i konferenciju o obrazovanju 1. lipnja (što je obljetnica prosvjeda Hrvatska može bolje koji smo suorganizirali 2016. godine) na kojoj ćemo organizirati panel s temom pristupa obrazovanju. Osim ovoga, radit ćemo i na analizi modela uspješnog uvođenja GOO-a (kroz istraživanje, preporuke i izradu modela). U 2020. godini planiramo biti više prustni u Slavoniji kroz suradnju s Osijek to GOO. Također, radit ćemo i na širenju i paralelnom provođenju obrazovnih aktivnosti *Let's play the Fraternity card in Europe* u šest zemalja (Italija, Slovenija,

Španjolska, Francuska, Poljska, Hrvatska). Što se tiče Mirovnih studija, i u 2020. godini ćemo nastaviti program, a analizirat ćemo i mogućnosti za razvoj online programa za Hrvatsku ili regiju.

Program *Azil, integracija i ljudska sigurnost* u nadolazećoj godini planira nastaviti sa zagovaranjem poštivanja ljudskih prava izbjeglica i hitnog prestanka nezakonitih protjerivanja i policijskog nasilja te prestanka kriminalizacije solidarnosti. Fokus zagovaračkog rada i dalje će biti ulazak Hrvatske u Schengen, odnosno uvjetovanje ulaska prestankom nezakonitih praksi i poštivanjem nacionalnog, EU i međunarodnog izbjegličkog prava. Tijekom predsjedanja Hrvatske Vijećem EU, zalagat ćemo se za reformu Zajedničkog europskog sustava azila i vladavinu prava. Nastavit ćemo i sa strateškom litigacijom na postojećim slučajevima te detektirati nove potencijalne slučajeve u području kriminalizacije solidarnosti i kršenja prava na pristup azilu te kršenja načela zabrane vraćanja. U 2020. također planiramo nastaviti s kontinuiranim odlascima u pogranična područja i BiH, u svrhu posjete izbjegličkim kampovima, bilježenja povreda ljudskih prava od strane hrvatske policije i stvaranja suradnje sa međunarodnim i domaćim organizacijama te aktivistima. Kao i do sada, nastavit ćemo pružati besplatnu pravnu pomoć i okupljati volontere pravnike te nastojati proširiti naše djelovanje na način da osiguramo pristup Prihvatilištima za tražitelje azila u Zagrebu i Kutini i Prihvatnom centru za strance Ježevo, a radit ćemo i na jačanju suradnje s udrugama iz regije koje također pružaju pravnu pomoć tražiteljima azila, izbjeglicama i drugim migrantima kako bismo učile iz primjera dobrih praksi te razmjenjivale informacije. Suradnja će se prvenstveno fokusirati na razmjenu informacija o nezakonitim protjerivanjima te pravne mogućnosti ostvarivanja prava žrtava takvih postupanja. U području integracije očekuju nas brojne aktivnosti - planiramo nastaviti s tečajevima, a pripremamo i analizu koja će prikazati izazove s kojima se državljani trećih zemalja susreću prilikom zaposlenja i dobre prakse zaposlenja državljana trećih zemalja u Hrvatskoj. Također, očekuju nas integracijske aktivnosti o kulturi, volontiranju i fotografiji te rad na interkulturalnim vještinama s različitim skupinama dionika. Nastavit ćemo pružati podršku u organizaciji različitih javnih interkulturalnih događaja pod vodstvom migrantsko-lokalnih inicijativa. Osim toga organizirat ćemo i dalje sastanke Koordinacije za integraciju u Zagrebu i drugim lokalnim sredinama. Organizirat ćemo konferenciju pod vodstvom migrantskih zajednica u Hrvatskoj koja će tematizirati integraciju iz migrantske perspektive. Očekuje nas i intenzivna suradnja s istraživačicama iz Slovačke, Švedske i Nizozemske koje su u svojim zemljama promatrale umjetničke prakse te na temelju tih promatranja izradile istraživačke tekstove koji će biti objavljeni i predstavljeni na konferenciji u

Švedskoj. U Zagrebu ćemo organizirati radionicu o tome koliko nam humor može pomoći u procesu integracije - uključivanju i povezivanju stranaca i domaćeg stanovništva. Želja nam je potaknuti hrvatske umjetnike i komičare da u svoj rad uključe temu integracije. Nadalje, nastaviti ćemo razvijati plan osnaživanja, edukacije i praćenja volontera KVOC-a te planiramo kroz godinu održati i novi poziv i uvodnu edukaciju za nove volontere. Nadamo se ponovnom pristupu Prihvatalištu za tražitelje međunarodne zaštite u Dugavama gdje možemo nastaviti s našim planiranim tečajem hrvatskog jezika, integracijskih radionica *Let's talk about society*, kao i pružanjem pravnog savjetovanja. Ako i ne dobijemo pristup Prihvatalištima, svakako i dalje planiramo s volonterima pružati direktnu podršku izbjeglicama i strancima u integraciji, kao i pravnu pomoć u statusnim pitanjima. U suradnji s partnerima Status M-om i Živim ateljeom veselimo se provedbi projekta Uključeni i aktivni! – koji će se sastojati od održavanja ciklusa edukacijskih radionica s muškarcima i ženama u sustavu međunarodne zaštite na temu prevencije rodno uvjetovanog nasilja, kao i organiziranjem okruglog stola na temu integracijskih praksi i kulturnih raznolikosti u Hrvatskoj.

Program *Borba protiv nejednakosti 2020.* godine započinje suradnju s Mirovnim inštitutom, Sveučilištem u Ljubljani i Novosadskom novinarskom školom na identifikaciji dobrih praksi i podršci međusobnom učenju državnih i nevladinih aktera u Sloveniji, Srbiji i Hrvatskoj o suzbijanju govora mržnje na internetu. Analizirat ćemo govor mržnje na internetu i reagirati na dominantne narative mržnje u novim medijskim formatima, uz izradu kontra-narativa koji se primarno obraćaju mladim korisnicima interneta te ćemo na osnovu toga provesti javne kampanje. Povećat ćemo kompetencije dijela nastavnika u srednjim školama za rad s učenicima na suočavanju s govorom mržnje na internetu. Nastavljamo s našim doprinosom u provedbi mjera iz Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije, a koje adresiraju nasilje počinjeno iz mržnje u područjima prikupljanja podataka o zločinu iz mržnje i govoru mržnje, organizaciji stručnih seminara za zaposlene u pravosudno-penalnom sustavu, ali i drugih oblika educiranja i informiranja o ovoj temi poput primjerice kampanja za osvještavanje građana o važnosti prijavljivanja nasilja nadležnim institucijama. Želimo poboljšati suradnju između različitih aktera na lokalnim razinama te izraditi materijale koji će koristiti u daljnjim edukacijama i drugim oblicima javnih susreta na temu zločina iz mržnje. Surađujemo s organizacijama civilnog društva iz Irske i Finske te finskim institucijama i OSCE-ODIHR-om. U 2020. godini nastavljamo suradnju s Arterarijem i Romskom organizacijom mladih Hrvatske i započinjemo s Programom

prakse i mentorske podrške koji traje do jeseni 2020. godine, a na jesen ćemo krenuti s provedbom pilot treninga Medijatori sa romskim zajednicama namijenjenim osobama koje rade s romskom zajednicom i članovima romskih zajednica u svrhu stjecanja znanja o institucionalnom okviru, osnaživanju za dvosmjernu komunikaciju, suradnju i solidarnost, imajući u vidu širi cilj izgradnje solidarnog i ravnopravnog društva. Nadalje, početak ćemo s pripremama javnih aktivnosti i nacionalne kampanje u 2021. godini te sa sastancima i radionicama u romskim naseljima diljem zemlje zajedno s Uredom pučke pravobraniteljice.

U smislu upravljanja i organizacijskog razvoja, u 2020. godini planirano je usklađivanje dokumenata za rad organizacije. Redovna godišnja skupština organizacije planirana je za svibanj 2020. godine na kojoj je planirano podnošenje ovogodišnjeg izvještaja o radu te produžetak mandata Izvršnom odboru. Za jesen-zimu 2020. godine planirana je još jedna sjednica skupštine CMS-a na kojoj će se predložiti i usvojiti financijski plan za 2021. godinu. Godišnje evaluacije svih zaposlenih planirane su za prvi kvartal 2020. godine, prema ustaljenom obrascu. Osim navedenog, planirani su manji radovi i intervencije u uredski prostor u ljetnom periodu, kao i do sada.